

Közvetítés és kiadóhivatal

SZUBOTICA

ZMAJ IOVIN TRG 3

Telefonok

Kiadóhivatal 8-58

Közvetítés 8-10, 8-89

NAPILÓ

Költségei az országban

negyedévre 165 dinár

egy hónapra 55 dinár

Megjelenik

minden nap, hétfőn és

szombat utáni napokon is

XXX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1929. JANUÁR 4.

4. SZÁM

PÉNTEK

Korosec

A múlt év július 27-ikén alakította meg kormányát Korosec és augusztus 2-ikén olvasta fel a kormánydeklarációt, amely befelé törvényt, rendet, munkát és békülékenységet, kifelé békét és barátságot hirdetett. Öt hónappal rá Korosec benyújtotta a kormány lemondását, amit Ófelsége január 2-ikén elfogadott. A parlament elnökének előterjesztésére a király meghallgatja a pártvezéreket, köztük a parasztdemokrata koalíció két vezérét is és újból megtörténik minden lehető kísérlet arra, hogy a kibontakozás a szerbhorvát ellentéteket is áthidalhassa. Korai volna még a politikai horoszkóp felállítása. Egyelőre semmi támpontja nincs az optimizmusnak, de nem lehet tudni, nem következik-e be egyik pillanatról a másikra egy olyan jótékony fordulat, amely a kormányalakítási tárgyalásokat egészséges irányba tereli. Éppen ezért nem bocsátkozunk jóslásokba, hanem helyett Korosec kormányzásának öt hónapját helyezük történelmi bíráló távlatába.

Mint egy kizárólagosan prékói párt vezére vette kezébe Korosec a kormány gyeplőjét olyan kritikus időben, amikor egy-egy elhibázott lépés kiszámíthatatlan károkat okozhatott volna. Beograd és Zagreb között tetőpontját érte el az antagonizmus és a horvátlakta vidékeken olyan agyályos manifesztációkban vetett lobot az elkészedés, hogy a kormány csak a legnagyobb önmérséklettel és az állam jövőjét féltő bölcs körültekintéssel teremthetett harmóniát a rendszertől való tartózkodás kötelező szempontjai között. Korosecnek történelmi érdeme, hogy ebben a rendkívül nehéz korszakban, mint prékói államférfi, a legveszedelmesebb szírték között is sértetlenül vezette a beogradi politika hajóját a belső béke kikötője felé.

A kormánydeklarációban kifejtett munkaprogram jelentős részét megvalósította Korosec kormánya. Tető alá hozta az állampolgársági, a bírói és a bíróságok szervezetéről szóló törvényt, ratifikálta a nettunói konvenciókat és megszavaztatta a svéd kölcsönt, amelynek első részletét a pénzügyi bizottság nagyrészt a rokkantak, nyugdíjasok és tisztviselők hátrálékos illetményeire fordította. A parasztdózsák likvidálását, az agrárviszonyok végleges rendezését, a népi iskolai oktatás egységesítését, valamint az ideai költségvetés kersztülvitelét megakasztotta a demokraták által előidézett kormányválság és ezeknek a problémáknak megoldása a most alakítandó kormány feladatai közé tolódott át. A Korosec-kormány jelentőségét azonban nem annyira a végzett munka pozitívuma, mint inkább az a negatívum határozza meg, hogy a június 20-ikán kitört konfliktus ez alatt az öt hónap alatt nem mélyült ki. sőt a meggyezéses pszichológiai feltételei megerősödtek.

Zagreb állandóan támadta Korosecet, amiért prékói léte odaadta magát a beogradi politika eszközének. Amde a taktikai offenzívák mögött mindig észre lehetett venni azt a hallgatólagos méltánylást, amellyel a parasztdemokrata koalíció vezetői Korosec eszkuptionspektus magatartásának esillapító és békéferelő hatását tudomásul vették. Ugyanakkor a beogradi túlzók az erős kéz politikáját sürgették és az állam tekintélyének megővására fokozott szigorú követeltek Korosectól. A két szélsőség ostromtűzében Korosec meg nem tántorodó határozottsággal haladt azon az uton, amelyet kiváló governmentális művészete és az állam érdekeire vigyázó felelősségérzete szabott eléje. Nem mulasztott el semmi olyan intézkedést, amely szükséges volt ahhoz, hogy a szenvedélyek ne csapjanak ki medrükből, de a legkényesebb helyzetekben sem zökkent ki óvatosságából és a szerbhorvát megbékülés fölött örökös gondallal állta útját a jobb- és balról előnyomulni készülő szertelenségnek.

Korosec öthónapos kormányának mérlegét megvonva, el kell ismerni, hogy ez a kormány, ha nem is vitte konkrétumokkal előbbre a szerbhorvát kérdés végleges szabályozását, de lényegesen hozzájárult annak az atmoszférának előkészítéséhez, amelyben a testvérviszály elsimitására törekvő fáradozások sikere remélhető. Mint

kormányválság idején mindig, ezuttal is a legkülönbözőbb kombinációk vannak forgalomban a várható eszpediensről. Ezek közül a legkevesebb valószínűséget annak a verzióknak tulajdonítanak, amely szerint a válság megoldása a szerbhorvát viszonyra is kiterjedne. Ha igazolódna

is ez a szkepszis, mégsem mondható meddőnek Korosec öthavi kormányzása, mert ha nem most, a költségvetés megszavazása után sor fog kerülni Beograd és Zagreb politikai békekötésére és a távozó Korosec-kormány rászolgált »a béke szálláscsinálója«
historiai epítáfiumára.

Macsek és Pribicsevics pénteken jelennek meg audiencián Ófelsége előtt

Csütörtökön Sztanojevics Aca és Vukicsevics Velja voltak kihallgatáson

Beogradból jelentik: Csütörtökön megkezdődtek az udvarnál a kibontakozási konzultálások.

Az audienciák sorát Sztanojevics Aca, a radikálpárt vezére nyitotta meg.

Sztanojevics után Vukicsevics Velja, Macsek Vlatko, Davidovics Ljuba, Pribicsevics Szyetozár, majd a kisebb pártok vezetői fognak Ófelsége elé járulni, hogy kifejtsek véleményüket a helyzetről.

Ófelsége a király a legszélesebb alapon kezdi meg a tanácskozásokat, meghallgatja az összes pártvezéreket, azonban

a válság előreláthatólag nem fog gyors befejezést nyerni.

Ha csak formális tanácskozásokról volna szó, akkor a pártvezérek meghallgatása után azonnal megalakulna valamilyen kormány. Abból a körülményből azonban, hogy az összes pártvezérek meghallgatása megelőzi a kormányalakítási mandátum kiadását, nyilvánvaló, hogy

a korona is a válság okainak minél alaposabb megvizsgálását tűzte maga elé

és hogy a mélyébe akar hatolni annak a problémának, amely a válságot előidézte.

Általában

a hármass koalíció esélyeit kisebbeknek látják, mint az előző napokban és előtérbe nyomulnak azok a megoldások, amelyek kiinduló pontjai lehetnének a horvát kérdés rendezésének.

Az sincs kizárva, hogy a konzultálások nemesak politikai kérdésekre fognak kiterjedni, hanem

meghallgatást fognak nyerni a gazdasági élet vezetői is az ország minden részéből.

A demokrata klub ülése

Davidovics Ljuba csütörtök délelőttre összehívta a demokrata képviselői klubot. Az ülésen Davidovics beszámolt a kormányválság kitéréséről és közölte a képviselőkkel, hogy péntek déli tizenkét órára kapott meghívót az udvarhoz kihallgatás végett. Együttal bejelentette, hogy a válságra való tekintettel a pártvezetőség minden délelőtt tizenegy órakor ülést fog tartani, hogy az eseményeket letárgyalja.

Politikusok tanácskozása

Az egyes politikusok közt igen élénk tanácskozások folynak. Mihajlovics Ljuba, a parlament elnöke, csütörtök délelőtt Vukicsevics Velját, majd Korosecet kereste fel. Vukicsevics Velja fél tizenegykor meglátogatta hivatalában Korosecet és hosszasan tanácskozott vele.

Kihallgatások az udvarnál

Délután Beogradba érkezett Sztanojevics Aca, aki mint a legnagyobb párt vezére, elsőnek kapott meghívást audienciára. Sztanojevics Aca audienciája rövid ideig tartott és utána a radikális párt vezére semmi nyilatkozatot nem volt hajlandó tenni a sajtó képviselői számára. Sztanojevics Aca után Ófelsége Hadzics Szeván tábornok-hadügyminisztert fogadta kihallgatáson. Este fél hétkor Vukicsevics Velja, a radikális klub elnöke jelent meg audiencián Ófelségénél és ezzel a csütörtöki audienciák sora befejező-

Macsek és Pribicsevics csütörtökön éjjel Beogradba utaztak

és parlamenti csoportok képviselői. Ófelsége a király elrendelte, hogy megkérjem Önt, szíveskedjék audiencián megjelenni e hó 4-ikén, ha lehetséges délelőtt 11 órakor.

Jankovics udvari miniszter.

Délután a koalíció választmánya este 8 óráig folytatta ülését, amelyen nagy vita folyt arról, hogy a meghívást elfogadják-e vagy sem, miután az a nemzetgyűlés elnökének javaslatára történt és mert ezt Jankovics udvari miniszter írta alá.

Nagy vita után az ülésről a következő komünikét adták ki:

»Bár Ófelsége a király audienciára való meghívását a parasztdemokrata koalíció elnökéhez táviratilag Jankovics Dragutin ur közölte; továbbá bár ebben a táviratban említés történt a június 20-iki gyilkosságok miatt a parasztdemokrata koalíció által el nem ismert eszkuona nemzetgyűlés elnökének előterjesztéséről, a parasztdemokrata koalíció választmánya elhatározta, hogy a koalíció elnökei eleget tesznek a király meghívásának, először nehogy kilógás essen a meghívás visszautasítása miatt azonkívül, hogy a Koronának közvetlenül előterjeszthessék az államválság megoldására vonatkozó javaslatukat. Elhatározták, hogy a két elnök éjjel 11 óra 20-kor gyorsvonattal utazik Beogradba. Elhatározták továbbá azt is, hogy a

és erre a parasztdemokrata koalíció konkrét javaslatot is terjeszt elő.

Ha Ófelsége nem hajlandó ezt a javaslatot elfogadni, úgy kért fogják a parlament feloszlását és a választási kormány megalakítását olyan személyre bízni, aki teljes garanciát nyújt arra, hogy a választások teljesen szabadok lesznek.

Amikor ezt a határozatot hozták, még nem tudták, hogy Beogradból érkezik-e meghívás, vagy sem.

Délután 4 órakor Macsek és Pribicsevics a következő táviratot kapták Beogradból:

»A nemzetgyűlés elnökének javaslatára, hogy a kormány lemondásának elfogadása után hallgattassanak meg a politikai pártok

kommüniké szövegéhez hasonló szövegű táviratot küldenek Ofélségének.
Príbicszevics Szvetozár az újságíróknak kijelentette, hogy nem tudja meddig marad Beogradban. Macsek Vlatko dr. ezzel szemben úgy nyilatkozott, hogy péntek este minden körülmé-

nyek között vissza utazik Zagrebba, nem is Beogradban száll meg, hanem Zemunban, Drlievics képviselőnél és épen csak az audienciára megy át Beogradba, hogy ezzel is jelképezze, csupán Ofélségénél akart megjelenni.

A Gazett de Franc összeköttetésben állott a párisi rádióleadóval is

A pénzügyi botrány miatt több francia arrisztokrata és politikus letartóztatását várják

Párisból jelentik: A szocialista *Populaire* újabb szenzációs leleplezést közöl, amely szerint a *Gazette de Franc* és az Eiffel-torony-beli rádióközpont között összeköttetés állt fenn.

A leleplezés szerint az Eiffel-torony rádióleadó-állomása esténként közölte a *Gazette de Franc* pénzügyi jelentéseit. A *Populaire* követeli, hogy

a vizsgálóbíró a két vállalat között fennállt szerződésekre derítsen világosságot.

A pénzügyi botrány ügyében több előkelő személy letartóztatása áll küszöbön. Mintegy harminc nevet emlegetnek, köztük Rio szenátort, De Maulon gróf, De Preteuil gróf és Bertram volt képviselő nevét, mint akik súlyosan kompromittálva vannak a botrányban.

Amanullah teljes győzelmet aratott, de engedményeket tesz

Nem lesz általános amnesztia Afganisztánban

Londonból jelentik: Az Afganisztánból érkező legjobb jelentések alapján Londonban most már bizonyosra veszik, hogy a Shinvari-törzsek lázadása nem veszélyezteti többé Amanullah király pozícióját. A király teljes győzelmet aratott a fölkelők fölött, győzelmét azonban nem fogja kihasználni, hanem a Kabulból érkező jelentések szerint inkább azon lesz, hogy bizonyos engedményeket tegyen, amelyeknek segítségével teljesen leszerelheti majd a veszedelmes lázadást.

Amanullah máris elrendelte a néhány hónappal ezelőtt megnyitott kabuli felsőbb leányiskola bezárá-

sát. Módosította a vasárnapi munkaszünet bevezetéséről szóló rendeletét is a heti ünnepnap ismét a mohamedánok szent napja, a péntek lesz.

A király beleegyezett abba is, hogy újból felállítsák a főnemesek tanácsát, amelyben valamennyi afgán törzs a törzsfőnök által van képviselve. Amanullah természetesen továbbra is biztosítani akarja hatalmát a katonai téren épen ezért nem hajlandó semmiféle engedményre sem. A tervbeveti politikai amnesztia sem lesz általános és a lázadó törzsek vezérével szemben a király könyörtelen szigorral fog eljárni.

Megfagyott lakásán egy noviszadi öregasszony

Négy nap múlva találtak rá a holttestére

Noviszadról jelentik: Borzalmas leletre bukkan csütörtökön a noviszadi rendőrség. A *Branko Radicevics-ucca 21. számú házban*, itt lakott Cseman Mária hetven éves kofaasszony, akit a szomszédok legutóljára karácsony napján láttak, azóta az öregasszony nem jelentkezett. A lakók jelentést tettek a rendőrségnek, ahonnan dr. Cseremov György rendőrorvos és Malenics Rodoljub rendőrkapitány mentek ki a helyszínre. A szoba-konyhás lakás ajtaja belülről volt bezárva és amikor az ajtót felfeszítették megdöbbentő látvány tárult a belépők szemébe.

A kis zugban szanaszét heverték a butorok és az edények, a szobát fojtó hullaszag töltötte meg. Az ágyon csonttá soványodva holtan feküdt az öregasszony.

Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a halál éhség és megfagyás következtében már négy nappal előbb beállott. A magával tehetetlen öregasszonynak már betető falatja sem volt, éhezett, a szenvedés megzavarta elméjét, magára zárta az ajtót, törni kezdett, míg eszméletét veszítette és megfagyott a hideg szobában.

Gyilkosság vagy öngyilkosság?

Szardán éjjel halva találták a lakásán Berkovics Szteván neuzinai jegyzőt

Becskerekéről jelentik: A Becskerek közelében levő Hrvatska Neuzina községben csütörtökre virradó éjjel halva találták lakásában Berkovics Szteván harmánchétéves neuzinai községi jegyzőt, aki ártótt fejjel holtan feküdt ágyában nagy vértócsában és mellette hevert a földön a gyilkos revolver.

A külső jelek szerint Berkovics Szteván öngyilkosságot követett el, de a hatóságoknak a tragédia igen gyanusnak tűnt fel és nyomozás indult meg annak megállapítására, hogy nem büntény esete forog-e fenn.

Berkovics tragédiája nagy feltűnést keltett a Bánátban. A községi jegyzőt széles körökben ismerték, dugazda földbirtokos volt és egyike Bánát legképzettebb embereinek. Nemrégben nősült, egy neuzinai gazdag leányt vett el feleségül, akivel boldog házasságot élt.

A nyomozás megállapította, hogy Berkovics Szteván szardán egész nap Becskereken tartózkodott, ahol a község ügyeit intézte el a becskereki pénzügyigazgatóságnál, a telekkönyvnel és az ügyészségnél. Neuzinára este nyolc órakor tért vissza, nyomban hazament, megvacsorázott és nyugodtan elbeszéltetett feleségével. Kilenc órakor fekiüdtek le. Felesége csakhamar elaludt és

fél tizenegy óra tájban egy lövés zajára ébredt fel.

A nagy ijedségtől az első pillanatban nem látott semmit, majd mikor magához tért

megállapította a mellette levő ágyban férjét, aki ártótt fejjel vértócsában holtan feküdt az ágyban.

Mellette a revolver hevert a földön. A fiatal asszony nyomban értesítette a csendőrséget, ahonnan bizottság szállt ki a helyszínre és megindította a nyomozást. A lakásban semmiféle levelet vagy írást nem találtak, amely világosságot dobt volna az esetre és az öngyilkos bucsulvelet sem hagyott hátra feleségének. A nyomozást vezető hatóságok szerint Berkovics jegyző teljesen egészséges ember volt, anyagi gondjai nem voltak, mert száz holdnyi birtok tulajdonosa volt és feleségével a legnagyobb egyetértésben élt. Egyelőre az a feltevés, hogy Berkovics valamely ellensége belopódzott a lakásba, megölt a jegyzőt és a tett elkövetése után megszökött.

Becskerekéről csütörtökön délután a helyszínre utazott *Vlaszkovszki* Vladimir vizsgálóbíró, aki a helyszínen fogja levezetni a vizsgálatot és megkísérel, hogy világosságot derítsen a titokzatos tragédiára. Hrvatska Neuzinán csütörtökön hivatalvizsgálatot tartottak és megállapították, hogy a községi pénztárban nincs hiány és a közigazgatás példás rendben folyt.

Berkovics Szteván holttestét pénteken fogják felboncolni.

Agyonlőtte nővére kinzóját egy temerini gazdálkodó

Zseli Mihályt egy évi és nyolc havi fogságra ítélte a noviszadi törvényszék

Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék a *Glumac* Bogdán tanácselnök büntetőtanácsa csütörtökön folytatta Zseli Mihály temerini gazdálkodó gyilkossági bűnügyének főtárgyalását, amelyet a bíróság december 27-ikén újabb tanúk kihallgatása miatt elnapolt. A vád szerint Zseli Mihály ez évi október hatodikán éjjel Temerinben négy revolverlövessel meggyilkolta sógorát, Pásztor temerini kereskedőt, aki nyomban meghalt.

Pásztor János, az áldozat, ezelőtt huszonhét évvel feleségül vette Zseli Mihály nővérét. A házastársak csak rövid ideig éltek boldogan, mert Pásztor imni kezelt és egész vagyonát elköltötte. Pásztor többször elhagyta felesége, de könyörgésére mindig visszatért hozzá. Október első napjaiban Pásztor újból megverte feleségét, aki elhatározta, hogy végkép szakít férjével és szüleivel költözött. Október 6-ikán Zseli Mihály egy politikai gyűlésre indult, utközben találkozott sógorával, Pásztor Jánossal, aki kérte, hogy bírja rá feleségét, hogy térjen vissza hozzá. Betértek egy vendéglőbe, ahol este tizenegy óráig maradtak és amikor Zseli hazalátott, sógora is elkísérte. Amikor a kapuhoz értek, Zseli elbucszott sógorától, kinyitotta a kaput, de Pásztor követte és követelte tőle, hogy engedje be a házába, hogy feleségével beszélhessen. Zseli nem akarta beengedni, mire Pásztor azzal fenyegette meg, hogy megöli. Zseli félve, hogy sógora beváltja fenyegetését, előkapta revolverét és abból négy lövést adott le sógorára és Pásztor holtan rogyott össze. Zseli ezután önként jelentkezett a csendőrségnél, ahol letartóztatták és beállították a noviszadi ügyészség fogságába.

Csütörtökön délután egy órakor nyitotta meg a folytatlagos főtárgyalást az elnök és megkezdte az utólag boldézt három tanu kihallgatását. *Vigi* József temerini községi bíró elmondotta, hogy Pásztor János felesége egy alkalommal felkereste és védelmét kérte. Ő beidézte Pászort, aki azonban a kérdésekre azt válaszolta, hogy semmi köze hozzá és elment. Másnap Pásztor ismét megjelent és kérte, hogy adjanak mellé két esküt és hallgassák ki betegesen fekvő fiát, mert a községben azt beszélék, hogy ő a fiut nagyon megverte. Hogy az esküték mit végeztek, nem tudja. A meggyilkolt részeges, rossz embernek ismerte. Zseli Mihály szolid, csendes ember volt.

Ferró Ádám esküdt temerini malomtulajdonos elmondotta, hogy Pásztor többször panaszkodott neki és azt mondta, hogy a Zseli-családot ki fogja irtani.

Az elnök: Mondta a meggyilkolt, hogy miért haragszik a felesége családjára?

A tanu: Igen, azért akarta meggyilkolni őket, mert nem voltak jók hozzá.

Elmondotta még a tanu, hogy Pásztor iszákos ember volt, szeretőket tartott és durván bánt a családjával. A védő kérdésére kijelentette, hogy Pásztor fenyegetései, hogy megöli Zselit, komolyak voltak. *Flamann* Jakab esküdt hasonló vallomást tett. Dr. *Antonijevics* Dusan ügyész vádbeszédében elmondotta, hogy bizonyítva látja az előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságot és kérte a vádlott szigorú megbüntetését. Dr. *Aradszki* Mita védő szerint jogos önvédelem esete forog fenn és kérte a vádlott felmentését. A bíróság délután három órakor tanácskozáásra vonult vissza és közölte, hogy az ítéletet öt órakor hirdetik ki.

Öt óra után vonult be ismét a bíróság és kihirdette az ítéletet, amely szerint Zseli Mihályt bűnösnek találta a bíróság és egy évi és nyolc hónapi fogságra, valamint öt évi hivatalvesztésre ítélte. A bíróság az ítéletről két hónapot a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vett. Az ügyész is és a védő is felebeztek.

Móricz Zsigmond villájába betört az iró testvéröccse

Móricz Sándor volt építész-mérnököt, akit a hatóságok köröztek, letartóztatták

Budapestről jelentik: Móricz Zsigmond leányfalusi villájában, amelyben a tél folyamán csak a kertész lakik, a napokban betörést követtek el. A kertész észrevette, hogy a villa egyik ablaka fel van törve. Azonnal értesítette a csendőrséget és a csendőrök a kertésszel együtt behatoltak a lakásba, amely teljesen fel volt dúlva. Értékes holmik heverték szanaszét, a szekrények tárva-nyitva álltak és mindenütt látszott a betörők munkája. A csendőrök tüzetesebb vizsgálat után az ágy alatt elbujva megállták a betörőt, akiről kiderült, hogy Móricz Zsigmond testvéröccse, Móricz Sándor volt építész-mérnök.

Móricz Sándor a csendőrségen beismerte, hogy Ausztriába akart utazni és mindenáron pénzt kellett szereznie és ezért követte el a betörést. Megállapították, hogy Móricz Sándor betöréscsért és lopásért most több évre el volt ítélve és most *körözés alatt áll csalás és házasságszedelgés miatt*. Móricz Zsigmond a kitünő magyar író természetesen nem kívánta öcsének megbüntetését, a csendőrség azonban letartóztatta Móricz Sándort, miután körözés alatt áll.

Az erdélyi magyarság államsegélyt követel a kisebbségi iskolák számára

Jósika János báró nagy beszéde a bukaresti kamara ülésén

Bukarestből jelentik: A kamara költségvetési vitája során Jósika János báró nagyobb beszédet mondott és a Magyar Párt nevében kifejezésre juttatta, hogy a költségvetésben a kisebbségi iskolák államsegélyének a mellőzése, nem áll összhangban azzal a programmal, amivel a kormányzást átvették.

— A költségvetés — mondotta Jósika báró — ugyanazokat a hibákat rejti magában, mint a tavalyi költségvetés. Ha a kormány az év folyamán egy teljesen új pénzügyi politikával és törvényhozással nem tudja ezeket az óriási hégazogokat pótolni, akkor a jövő költségvetési év éppen olyan siralmasan fog végződni, mint a folyó évi. De ezektől eltekintve, mint kisebbségi képviselő, nem mulaszthatom el, hogy

kifejezést ne adjak a parlament színe előtt annak az óriási csalódásnak, melyet a költségvetés nekünk magyaroknak okozott,

Ez az első csalódás, mely népünket a kormány részéről érte. Még pedig egy oly kormány részéről, melynek hatalomra jutásakor az összmagyarság fellélekzett és egy jobb jövő bekövetkezését remélte.

Ez a csalódás pedig az, hogy a kisebbségi iskolákra vonatkozó államsegélyt ebben a költségvetésben sem találjuk meg.

Az államsegély nekünk a párisi egyezmény alapján feltétlenül jár. De jár nekünk ez az államsegély a gyulafehérvári határozatok alapján is, melyek a jelenlegi kormány egyik kardinális programját képezik. De elvárhattuk az államsegélynek a költségvetésbe való beállítását már azért is, mert a miniszterelnök ur tavaly, midőn ebben a kérdésben felszólaltam, helytelenítette az akkori kormány álláspontját és elismerte követelésünk jogosságát. A csalódás annál keserveesebb, mert egy olyan kormány részéről ért bennünket, melynek tagjai sokáig éltek kisebbségi sorsban és éppen ezért lépten-nyomon hangoztatták, hogy ők értik kisebbségi sérelmeinket és ha módjukban lesz, ezeket orvosolni is fogják. Önök között nagyon sokan

járta a mi felekezeti iskoláinkban. Sokan Önök között kedvenc tanítványai voltak a most nyomorgó felekezeti tanári karnak. Eppen ezért joggal apellálhatok jószívűkhöz, háláérzetűkhöz és kérve kérem Önöket, hogy gondoljanak vissza gyermeki éveikre, ne felejtsek el jótevőiket és most, midőn módjukban van, ne hagyják nyomorgni azokat, kiknek egyrészt köszönhetik, hogy erre a polcra jutottak. Már volt olyan kormányunk, amely létezésünkről sem akart tudni. Volt olyan, amely szavazatainkért mindent ígért, de ígéreteit nem merete betartani. Önöknek nem volt szükségük rá, hogy szavazatainkat ígéretükkel megvásárolják, Önök oly nagy népszerűségnek örvendenek, hogy fel sem tételvezhető, hogy nem mernék kisebbségi programjukat megvalósítani. Eppen azért kérem

ne okozzanak a magyarságnak mindjárt a legelső alkalommal, amikor bajukon segíthetnének, egy ilyen óriási meg nem érdemelt és önmagukhoz nem méltó csalódást.

Ne felejtsek el Uraim, hogy midőn kormányra jutottak, a külföldi sajtó is örömmel üdvözölte Önöket, még pedig első sorban kisebbségi programjuk miatt,

a külföldi tüke bizalmának visszatérése is annak tulajdonítható, hogy az önök programjukban zálogát látták az itten élő népek békés együttműködésnek.

Ha tehát programjukat dezavualják azáltal, hogy a kisebbségi iskolák államsegélyét nem adják meg, nemcsak nekünk okoznak csalódást, a külföldi közvéleménynek is.

Popovici pénzügyminiszter válaszolt Jósika báró beszédére. Azt mondotta, hogy a kisebbségi kérdést, mint államkérdést fogja a kormány rendezni s az államsegély ügye is ott dől el. Az Állam nincs most olyan helyzetben, hogy a költségvetésbe a segélyt felvegye, de amikor a pénzügyi helyzet megengedi, a kormánynak gondja lesz, hogy a kisebbségeknek ezt a kívánságát teljesítse.

Hónapokon át tervszerűen készítették elő a szuboticei vámcsalást

Előbb nyolc láda krétoport, azután ugyanannyi selyemszalagot küldtek Szubotícára és a krétopor deklarációjával a selymet vitték ki a vámraktárból

Barta Béla kereskedőt és Krsztekanics speditőrt fejenként hatszázkilencven ezer dinár pénzbírságra ítélték

A szuboticei vámhivatal a napokban — mint jelentették — nagyarányú vámcsalást leplezett le. A vizsgálatot Szotirovics Szotir vámigazgató személyesen irányította és a vámhivatal, mint elsőfokú vámbíróság egymillióháromszázharmincezer dinár pénzbírságot rótt ki az ügyben és a háromszáz ezer dinár értékű csempészett árut elkobozták.

Szotirovics Szotir vámigazgató a vizsgálat lefolyásáról és a vámcsalásról érdekes adatokat közölt a *Bácsmegegyi Napló* munkatársával. A vizsgálat adataiból előre megszervezett és igen ravasz fondorlattal elkövetett, szinte detektívregénybe illő csalás bontakozott ki.

— December hónapban — mondotta a vámfőnök — bizalmas jelentést kaptam, hogy Krsztekanics Ráda speditőr után Marga Róth szuboticei kalapgyár részére Németországból nyolc-tíz láda áru fog érkezni. A jelentés szerint az áru felselyem szalag lesz és azt a vámhivatal félrevezetésével be akarják csempészni Jugoszláviába. Ettől a naptól kezdve a legaprólékosabban ellenőriztem a beérkezett deklarációkat és figyeltem, hogy milyen áru jön Krsztekanicsnak. Egy napon, karácsony előtti nap, R. H. 11—17 jelzésű hét láda áru érkezett 929 kilogramm súlyban Krsztekanics Ráda nevére. Mindjárt tudtam, hogy ez a kérdéses áru.

— Karácsony első napján személyesen mentem ki a vámraktárba és felbontottam három ládat. Megállapítottam, hogy a ládáknak felselyem kalapszalag van.

Ez a szalag elegendő lett volna arra, hogy az országban található összes kalapokat feldisznítsék vele.

Az első pillanatban gyanusnak tűnt fel a dolog. Megvizsgáltam a láda jelzéseit és megállapítottam, hogy

az R. H. 11—17. jelzésű karton alatt egy másik jelzés is van B. K. 1—8. számú jelzéssel.

Ekkor már teljesen világos volt előttem a családi számdék. Egy pénzügyőrt rendeltem ki a vámraktárba, akinek az volt a kötelessége, hogy figyelemmel kísérje, ki hoz a ládákért jönni és tudomása nélkül ne szállítsák el

a ládákat. Megtiltottam azonkívül, hogy a raktárnak tudta nélkül bárkinek is kiadjanak árut, mert

az volt a gyanúm, hogy a csalóknak esetleg büntetésük is van, vagy egy pénzügyőrt buszában megjutalmaznak és sikerülni fog nekik az árut kicsempészni.

December harmincegyedikén délelőtt jelentette a pénzügyőr, hogy egy fiú jelentkezett az árúért és most rakja fel az árut a kocsira. A fiú, aki az árúért jelentkezett egy deklarációt mutatott fel B. K. 1—8 jelzéssel, amely krétoporra szólt. Ekkora már a selyemszalagot tartalmazó ládáról le volt tépve a felső jelzés és csak a B. K. 1—8 volt rajta és

a fiú a selyemszalagokat vitte ki a krétopor deklarációjával.

Nyomban kimentem több vámtisztval a vámraktárba, ahol a gyerek még mindig rakódott a kocsira és épen indulni készült, amikor megállítottuk. Azt mondotta, hogy az árut a vasúti raktárba viszi. Az árut visszavitették a vámraktárba, a gyereket pedig vállatára fogtuk. Eleinte tagadni kezdett. Azt mondta, hogy egy ismeretlen ember adta át neki a deklarációt azzal, hogy az árut váltssa ki és vigye a vasúti raktárba, amiért ötven dinárt kapott. A gyerek lelke beszéltünk, mire az **töredelmesen bevallott mindent. Elmondotta, hogy a deklarációt Krsztekanics Rádtól kapta.**

A deklaráció szerint a krétopor el volt vámolva és a vám be volt fizetve a vámpénztárba.

Szotirovics Szotir vámigazgató erre beidézte Krsztekanics Ráda vámspeditőrt, aki kijelentette, hogy ő nem tud semmit az egész ügyről, majd beismerte, hogy a krétoport valóban megvámoltatta, a vámot befizette és nem volt tudomása arról, hogy a ládáknak szalagok vannak.

— Ezután Róth Margát hallgattuk ki, akinek a számára érkezett az áru, továbbá kihallgattuk a Roth Marga cég csempészett árut

Bartha Bélát is, akik elmondták, hogy ők az áru elvámolását Krsztekanicsra bízták és tudják azt, hogy a ládáknak szalagok érkeztek, viszont mincs tudomásuk arról, hogy az árut krétopornak vámozták. Barthát szembesítettük Krsztekanicsal és

Bartha szemébe mondta a speditőrnek, hogy az árut ő vette meg Németországban, adott neki tizenkétezer dinárt elutazásakor és hatszázötven pengőt különböző címen,

de nem tudta, hogy Krsztekanics visszaelt a red bizotti pénzzel és a szalagokat, mint krétoport vámolta el.

Krsztekanics minden ellene felhozott vádat tagadott.

— Krsztekanics nemrégén Budapestre utazott, ahol nyolc láda krétoport vett és B. K. 1—8 jelzéssel Szubotícára küldte. A ládák egy kulai céghez voltak irányítva, de mint utólag kiderült,

ez a kulai cég egyáltalán nem is létezik.

A krétoport ezután szabályszerűen elvámolták, a vámot kifizették és a ládákat a vámraktárból a vasúti raktárba vitték. Krsztekanics ezután Németországba utazott, megvette a selyemszalagokat. A ládáknak kétféle jelzést ragasztottak. **Alul volt a krétoport tartalmazó ládák jelzése, felül az R. H. 11—18. számú jelzés, amelyet azután Szubotícán a vámraktárban letéptek és a ládáknak a hamis B. K. 1—8. számú jelzés maradt meg, ami megegyezett a már elvámolt krétopor jelzésével.** Krsztekanics így akarta félrevezetni a vámraktár személyzetét, ami bizonyára sikerült is volna, ha a vámgazgatóság nem értesült volna előre a speditőr családi szándékáról. A deklaráció alapján természetesen ki lehetett volna hozni gyanu nélkül az árut, mert a deklaráció szerint a ládák, amelyekre rácsempésztek a hamis jelzéseket, meg voltak vizsgálva.

— A csempészett áru értéke meghaladja a kétszáz ezer dinárt és így jelentékeny összeggel akarták megkárosítani az állampénztárt. A vámhivatal a lefolytatott vizsgálat alapján megállapította, hogy a főbűnös Krsztekanics Ráda, akit tetten érték és a vámszolgálatról szóló törvény értelmében a tettenért személy tekintendő főbűnösnek.

Ezenkívül bűnös Bartha Béla is.

a Roth Marga cég tulajdonosa, aki Krsztekanics bűntársa volt és a vámhivatal

Bartha Bélát és Krsztekanics Rádat egyenként hatszázkilencven ezer dinár pénzbírságra ítélté,

A vámhivatal ezenkívül elrendelte a főbűnös

Krsztekanics Rada azonnali letartóztatását,

ami meg is történt és amennyiben nem fizeti meg a kirótt pénzbüntetést a pénzügyi törvény értelmében a pénzbüntetés egy évi fogházbüntetésre változik át.

Bartha Béla letartóztatását nem rendelhetjük el — mondotta Szotirovics vámfőnök — mert az ítélet jogerőre emelkedése előtt a büntetést nem lehet letartóztatni. A feleknek tíz nap áll rendelkezésükre, hogy az ítéletet megfelebbezzék és amennyiben a felek nem élnek jogorvoslattal

a vámhivatal Barthát is le fogja tartóztatni.

Értesülésünk szerint azonban úgy Bartha, mint Krsztekanics kijelentették az ítélet kihirdetésénél, hogy az ítéletet a törvényes határidőn belül megfelebbezzik a fővámgazgatósághoz.

Szubotícán a vámcsalási ügy különösen a kereskedők körében, ahol igen jól ismerték a vámcsalás mindkét főszereplőjét, nagy feltűnést keltett és nagy érdeklődéssel várják a további fejleményeket.

A szuboticei vámgazgatóság, mint értesülünk, a legközelebbi napokban

hírvádi feljelentést tesz Krsztekanics ellenlopás miatt,

mert a nyolc láda selymet tulajdonképpen ellopta a vámraktárból a hamis deklaráció segítségével.

Háromévi fegyházra ítélték a szerémségi alispán merénylőjét

A vádlott azzal védekezett, hogy felháborodásában lőtt rá az alispánra

Oszijekről jelentik: Az oszijekai törvényszéken csütörtökön tárgyalták Vuksanovics József volt gradistei községi jegyző büntügyét. Vuksanovicsot az ügyészség szándékos emberölés kísérletével és sikkasztással vádozták. Még a múlt évben történt, hogy Vuksanovics felkereste hivatalában Marics Brankó szerémségi alispánt, akit felelősségre vont, majd revolvert rántott és rálőtt az alispánra, aki súlyosan megsebesült.

A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy nem volt szándékában az alispánt megölni és csak azért lőtt rá, mert állandóan üldözték és ez rendkívül felháborította. A sikkasztást szintén tagadta. A bíróság több tanút hallgatott ki, akik megerősítették a vádpontokat, mire Vuksanovicsot háromévi fegyházra ítélték. A vádlottat az ítélet jogerőre emelkedéséig szabadlábra helyezték, hogy családi ügyeit rendezhesse.

A vádlott, valamint védője felebbezést jelentett be az ítélet ellen.

Három új közúti hid létesül a Bácskában

Felépítik a Palánka-iloki, a Bezdán-batınai és a Novibecsej-szaribecseji közúti hidakat

Noviszadról jelentik: A Bácskopalánka-iloki új közúti hid építésének ügye a komoly megvalósulás stádiumába került. Klicin Mita, tartományi választmányi elnök, Jung Márton földbirtokos, Udicki Szvetozár tartománygyűlési képviselő, dr. Palásthy Ödön tartománygyűlési képviselő, dr. Gurgurov Sztóján orvos, Weigand Lőrinc gyáros, Körhel Ferenc kereskedő, Varga Ferenc földbirtokos, dr. Zgavec Ninkó ügyvéd, Veszelinovics Milorád volt alispán, Kovács Ágoston szövetkezeti igazgató, dr. Tomics György volt polgármester, dr. Medakovic Ciruja bácskai tartományi főbíró, Pázmány István földbirtokos, Krotin Zlatoje, a földművelésügyi minisztérium vízrajzi osztályának főnöke, dr. Radics László volt minisztériumi osztályfőnök, Flesch Lipót kereskedő és számos érdekelt részvételével kilencven millió dinár alaptőkével »Dunai hidépítő r.-t.« cég alatt megalakult a Palánka-iloki közúti hidat építő vállalat.

A »Dunai hidépítő r.-t.« kapta meg a palánkai hid, továbbá a Bezdán-Batına közt létesítendő új közúti hid építési koncessziót, amelynek értelmében köteles a két hidat 1932-ig felépíteni. Ezzel szemben negyvenkilenc éven át a jelenleg érvényben levő kompáktolási díjakat a részvénytársaság szedi be.

A hidépítő részvénytársaság már elkészítette a terveket, próbaúrásokat eszközöltetett és pályázatot írt ki a munkálatok elvégzésére. Remény van arra, hogy ez év őszén teljes erővel megindulhat a hidépítési munka.

A Hidépítő részvénytársaság újabb koncessziót kapott a Novibecsej-Szaribecsej közt létesítendő hid építési munkálataira is. Ennek az új tiszai hidnak elbonyolításával a részvénytársaság igazgatósága vasárnapi ülésén fog foglalkozni.

A Hidépítő részvénytársaság a három hid megépítésére 90 millió dinárt irányzott elő.

Uj tanácsbeosztás

a szombori törvényszéken és járásbírószágon

Szomboról jelentik: Dr. Masirevics Brankó, a szombori törvényszék elnöke a szombori törvényszéken és járásbírószágon 1929. évre a következőképpen osztotta be a munkarendjét:

I. számú tanács (vádtanács): Elnök dr. Bokatic Mató, szavazóbíró Bakics Milán, referens Szarka Sztetiszláv. Ülészék kedden és csütörtökön.

II. számú tanács: Tanácselnök dr. Masirevics Brankó, bírák Szarka Sztetiszláv és Sztaresevics Ante, helyettes bíró Dragojlovics Alekszandar. A tanács itélkezik a polgári ügyek, a polgári felelővíteli ügyek és a büntető ügyek egynegyedében. Ülészék hétfőn és szerdán büntető, szombaton polgári ügyekben.

III. számú tanács: Tanácselnök dr. Rapp András, szavazóbírák dr. Breznik Viktor és Pensa Pál. A tanács ügykörébe tartoznak a status perek, az összes büntető felelővíteli és a büntető ügyek egynegyede.

IV. számú tanács: Tanácselnök Vojvodics Iván, szavazóbírák Longmoyics Ilija és Ivanovics Peró. Ügyköre a büntető ügyek egynegyede, az összes sajtóperek, a polgári elsőfoku és a polgári felelővíteli ügyek egynegyede. Ülészék kedden polgári, csütörtökön és pénteken büntető ügyekben.

V. számú tanács: Tanácselnök dr. Skrabalo Mató, szavazóbírák dr. Bakics Milán és Sztaresevics Ante. Ügyköre a polgári és büntető perek egynegyede. Ülészék hétfőn és szerdán büntető, pénteken polgári perekben.

Kiskorúak büntetőtanácsának elnöke dr. Masirevics Brankó, helyettes Vojvodics Iván, szavazóbírák Sztaresevics Ante, Szarka Sztetiszláv, Dragojlovics Alekszandar, helyettes bírák dr. Bokatic Mató, Bakics Milán és Pensa Pál.

Fegyelmi tanács elnöke dr. Masirevics Brankó, helyettese dr. Rapp András. A tanács tagjai Vojvodics Iván, Pensa Pál, Sztaresevics Ante és Ivanovics Peró.

A közigazgatási kollégium elnöke dr. Masirevics Mihály, helyettese dr. Rapp András, tagjai Szarka Sztetiszláv, Dragojlovics Alekszandar, Ivanovics Peró. Kiskorúak egyes bírja Dragojlovics Alekszandar.

Polgári Perekben 250.000 dinár értékig mint egyes bírák tárgyalnak: dr. Bokatic Mató (szombat), dr. Rapp András (csütörtök), Vojvodics Iván (hétfő), Longmoyics Ilija (szerda), dr. Skrabalo Mató (kedd).

Csődügyekben az előkészítő eljárást és felfolyamodásokat dr. Rapp András, Szarka Sztetiszláv, Sztaresevics Ante, Dragojlovics Alekszandar és Bakics Milán törvényszéki bírák intézik.

Vizsgálóbíró: Popovics Radován.

A szombori járásbírószágon 1929-re a következő ügybeosztást állapították meg:

Elnök: dr. Veszeloovszki Dezső. Ügyköre: elnöki ülések, továbbá a polgári perek egy része, fizetési

meghagyások, sommás perek, végrehajtási ügyek, idegen hatóságok megkeresése, hagyatéki eljárások és diplomáciai uton való kézbesítés.

Dr. Frei Imre bíró a tekkönyvi ügyeket és a sorrendi tárgyalásokat intézi.

Dr. Tomasz Balázs a polgári perek egy részét, a közokiratokat megsemmisítő eljárást, rokkant ügyek, a büntető és polgári ügyekben a megkereséseket intézi.

Ivanisevics Nikola bíró ügyköre: a polgári perek és büntető perek egyrésze, sommás perek és bérleti viszonyok megszüntetése.

Begovics Milán bíró ügyköre a polgári sommás perek és a sorrendi tárgyalások végrehajtási ügyekben.

Sztolanovics Szlávko bíró ügyköre: a polgári és büntető ügyek egy része és előterjesztés és sorrendi tárgyalás végrehajtási ügyekben.

Lemondott a bolgár hadügyminiszter

Római követté nevezik ki — Pravoszláv karácsony után újalakítják a bolgár kormányt

Szófiából jelentik: Vlkov hadügyminiszter szerdán hosszú tanácskozást folytatott Ljapesev miniszterelnökkel és a tanácskozás után

a hadügyminiszter beadta lemondását a miniszterelnöknek.

A hadügyminiszter lemondását csak a pravoszláv karácsony után fogják hivatalosan közzétenni.

Becsvartott körök úgy tudják, hogy Vlkov hadügyminisztert a jövő héten nyugdíjazni fogják és római követté nevezik ki.

Vlkov hadügyminiszter nagy olaszbarát és mint ismeretes, a macedón forradalmi szervezetek védnöke, aki olasz fegyverrel és pénzzel látta el a macedón szervezeteket. Vlkov hadügyminiszternek Rómában különleges megbízása lesz. Az olasz kormány hozzájárulása

Vlkov hadügyminiszter római követté történő kinevezéséhez már meg is érkezett Szófiába.

Az új hadügyminiszter Bakardzov tábornok, vezérkari főnök lesz.

Cankov, a parlament elnöke szerdán külön kihallgatáson jelent meg Borisz királynál. Politikai körökben azt hiszik, hogy

a pravoszláv ünnepek után újalakítják a bolgár kormányt és mindazok a miniszterek, akik a macedón forradalmi szervezetek érdekében exponáltak magukat, kibuknak a kormányból.

Azt hiszik, hogy a kormány-rekonstrukció, valamint Vlkov hadügyminiszter lemondása és római követté való kinevezése a nagyhatalmak határozott követelésére történik.

Dr. Vilfan a nemzeti kisebbségek világproblémájáról

A Bácsmegeyi Napló külön tudósítójának beszélgetése a népkisebbségek kongresszusának elnökével

Paris, néjv napján.

Valójában miért vannak Önök olyan nagyra folytonos kisebbségi konferenciáikkal és kongresszusokkal, ahol annyi-sok fölös beszéd folyik és annyi tekervényesen semmitmondó határozatot hoznak minden gyakorlati eredmény nélkül?

Ezt az őszintén tiszteletlen kérdést dr. Vilfan-hoz intéztem, az olaszországi szlávok vezéréhez, a népkisebbségi kongresszus elnökéhez, aki az öt egyedül érdekelt kisebbségi kérdésekről tartott előadást.

Jelen voltam, mikor éppen a fentírt genfi népkisebbségi kongresszuson a nagyhatalmak vezérével Vilfan dr. ötvenedik születésnapját ünnepelték, bár ez a kékszemű magas, szőke, elegáns szlovén rácafol a felszáz esztendőre.

— Kongresszusainknak — felelte a kitűnő politikus — amiket én rövidleg főszegeknek minősít, a valóságban igen nagy jelentőségük van és eredmények máris érezhetők a világ minden táján. Így genfi kongresszusunkon harmincöt millió ember képviselői gyűltek egy terembe: egy nép megbízottai tehát, amely számban nem csekélyebb, mint Franciaország összes lakossága. De ez a nép sok különböző néptörzs, nyelv, kultúra, vallás és érdek együttese, amelyeket egyetlen közös kényszer, közös elnyomatás liáz egybe. Genfi világkongresszusunk német nyelven folyt ugyan, mi mégsem német politikát követünk, sőt azt sem mondhatnám, hogy a német kisebbségek volnának túlsúlyban közöttünk: a különböző szláv csoportok, amelyek elszigetelten idegen államokba szorultak, vannak ugyanannyian.

Közös azonban e harmincöt millió emberben a vágy, az akarat, a törekvés a világ minden táján vajdó nemzetiségi, kisebbségi kérdéseket békés uton oldani meg.

— Beszélhetünk-e világképről, vagy tartós európai békéről, amíg Európa legkülönbözőbb államaiban elszórt harmincöt millió ember életkörülményeinek javulását várja.

A kisebbségi kérdés nemzetközi megoldása tehát a tartós európai békének elengedhetetlen előfeltétele, mely nélkül a Népszövetség minden írádozásának szükségképpen meddőnek kell maradnia.

— A háborút megelőző idők kisebbségi mozgalmai éppen alapvető törekvésekben tévedtek nagyot, mikor az egyes országok nemzeti kisebbségeinek kulturáját bojkottálni s attól a kisebbségeket fátaltartani akarták. Ennek a téves felfogásnak logikus következménye lett az akkori államkormányzatok ellenséges magatartása a területükön élő nemzeti kisebbségekkel szemben s egy oly állapot kifejlődése, mely az illető országok kulturális fejlődését gátolva befolyásolta s végső fokon az egyes nemzeti kulturák hajthatatlan elzárkózására vezetett. Mi egész más uton járunk:

a nemzeti kulturák békés összehangolására törekszünk és társadalmi és politikai összhangot igyekszünk teremteni egyazon állam különböző nemzetiségi polgárai között.

— A nemzeti kisebbségeknek helyzetükön fogva valóságos küldetésük a nemzeti kulturáértékeket szomszéd népek között terjeszteni, cserélni, összhangra

hozni. Nem esztelenség-e, hogy korunkban, amikor a legkülönbözőbb gazdasági szervezetek nemzetközileg vannak szervezve, és azt mindenki helyesnek és szükségesnek itéli, egyedül a szellemi kultúra igyekszik bezárkózni szűkre szabott népi határai közé? Fogkelet vehetünk külföldt, a gyártási technikát is külföldről tanulhatjuk, de szellemi tulajdonunkban, iskolánkban, templomainkban, könyveinkben határok respektálását kényszerítik reánk és tiltják a külföldre való támaszkodást! De ha a nemzeti kisebbségek kulturális szabadságukért harcolnak, egy első kötelességük a politikai lojalitás államuk többségi kormánya iránt. Ha a nemzeti kisebbség teljes szellemi szabadságot akar, kulturális kapcsolatok szabad fenntartását a hasonló fajtákkal, akkor a maga részéről feltétlenül tiszteletben kell tartania annak az államnak törvényes szervezetét, melyben él. A nemzetiségi szabadságok leghelyesebb módon békés megegyezés útján biztosíthatók az illető állam többségével szemben.

Ekéks uton érhető el nyugodt együttműködés egy állam különböző nemzetiségei között, ami pedig az államok között való békének, a világbékének előfeltétele.

— Nemzetek, amelyeknek töredékrészei kisebbségek valamely más ország területén, a maguk országának rendszerint uralkodó többségét alkotják. Ennek folytán a töredék kisebbségek az uralkodó többséggel való békés együttműködését nagy mértékben elősegítheti az egyes államok kormányainak egymáshoz való baráti jóviszonya és figyelemre méltó igazság, hogy

egy oly uralkodó többség, mely a maga kisebbségeinek teljes kulturális és politikai szabadságot biztosít, teljes jogon követelheti hasonló szabadságokat felekezeti részére, kik valamely más államban kisebbségi csoportokban élnek.

— Így tehát a nemzeti kisebbségek törekvései egybeesnek az általános emberi érdekekkel. A mi munkánk párhuzamosan halad a nemzetközi békemunkával és a mi kongresszusaink az egész emberiség boldogulását mozdítják elő. Hogy csak néhányat említsék e kongresszusok gyakorlati eredményeiből: mi teremtettük meg a kisebbségi sajtó nemzetközi szövetkezetét és az európai kisebbségi jog tanulmányi társaságát, gyakorlati eredményeket értünk el a nemzetiségismeret terén és sikerült eddig rejtejt vagy ismeretlen kulturálproblémákra világot deríteniük. Egyazon ország különböző nemzetiségi kisebbségei nem egyszer a mi világkongresszusaink találtak első és egyetlen alkalmat, hogy egymással, hivatalosan, közeli érintkezésbe lépjenek: így például Románia különböző nemzetiségi kisebbségeinek első együttműködési megállapodását a mi ősz genfi világkongresszusunkon kötötték meg, ahol jelen voltak Románia minden nemzetiségi kisebbségeinek hivatalos megbízottai.

— Hogy látszatra kongresszusaink főleg elméleti kérdésekkel foglalkoznak, annak lehet bár egyik oka, hogy a konkrét kérdések idő előtt való részletes taglalása nagy próbára tenné kongresszusaink egységét és harmonikus munkáját még mélyebb ok azonban,

hogy az általános elméleti és előkészítő munkának a gyakorlati részletmunkát meg kell előznie és hogy ezen a téren még rengeteg a tennivaló. Így még mindig nincs kielégítő statisztikánk az egyes nemzeti kisebbségek megoszlásáról és egymáshoz, valamint az illető ország többségéhez való viszonyokról.

— Ezt és sok egyéb elsősorban a Népszövetségnek kellene megteremtene. De míg más nemzetközi egyesületek, népszövetségi ligák, az interparlamentáris unió legjobb törekvésük szerint igyekeznek a kisebbségi problémákat megoldani, maga

a Népszövetség nagyon helytelen passzivitást

tanúsít irányunkban.

Még egy állandó kisebbségi bizottságuk sincs és a kisebbségeket védő nemzetközi szabványokat sem tették mindeddig általánosan kötelezővé. Szemmel látható, hogy a Népszövetség ritteleg mindennemű kisebbségi kérdéstől. Oly nagy mértékű ez az idegenkedés, hogy a Népszövetségnek egyik tagja egyszer már azt is ajánlotta, hogy a kisebbségi kérdésre vonatkozó tételt töröljék a Népszövetség költségvetéséből teljesen. A Népszövetségnek ezt az idegenkedését kell megtörnünk minél előbb.

Benedek Károly

Bányászsztrájk Franciaországban

A Loire-medencében kihirdették az ostromállapotot

Párisból jelentik: A kommunista *Humanité* jelenti, hogy

a Loire-medencében kitért bányászsztrájk következtében szerdán ostromállapotot léptettek életbe.

A bányászsztrájk átterjedt Gard megyébe is, ahol szerdán a munkások 90 százaléka lépett sztrájkra.

Egyelőre nincs semmi kilátás a meg-
egyezésre.

St. Etienneben a sztrájkoló bányászok szerdán több népgyűlést tartottak és elhatározták, hogy

menetet alakítva a szomszédos városba vonulnak, de a szüntelen havazás megakadályozta őket ennek a tervnek a keresztülvitelében. A sztrájkolók száma itt majdnem 13.000-re rug. A város előjárósága a sztrájkolók gyermekei részére népkonyhákat állít fel, ahol a gyermekek ingyen ebédet kapnak.

A sztrájk miatt a st. etienne-i bányarésztvénytársaság kényszerfelszámolás alá került. A társaság már hosszabb idő óta nehézségekkel küzdött, amelyeket most még csak fokozott a kitért sztrájk. Magánál ennél a vállalatnál négyezer munkás maradt kenyér nélkül.

Hóvihar és vizáradás korbácsolja Európát

Oceánjárók sietve menekülnek a kikötőkbe — Dél-Franciaországgal megszakadt az összeköttetés

Párisból jelentik: Franciaország minden részéről nagy hóviharokról, hófúvásokról és dermesztő hidegről érkeznek jelentések.

Szerda déli óta Dél-Franciaországgal megszakadt minden táviró- és telefonösszeköttetés az orkán miatt.

Verdun környékén a Marne kiáradt medréből és igen nagy területeket árasztott el.

Auvergne megyében olyan magasan áll a hó, hogy a vasúti forgalom több vonalon szünetel. A tengerparti vidékeken két nap óta folyton havazik és a tengeren hatalmas vihar dühög.

A touloni kikötőben a hullámok egy tuniszi tehergőzöst a parthoz dobtak, úgy hogy az erősen megrongálódott. *Hatalmas szökőár zúdult Toulonban a kikötőre és egyes kisebb gőzösöket kisdort a nyílt tengerre.*

A nagy óceánjáró gőzösök sietve hemenekültek a cherbourgi és a havrei kikötőbe, hogy ott várják be a vihar csillapodását.

A vasúti forgalom egész Franciaországban rendszeretlen lett a hófúvások következtében. A párisi pályaudvarokra esütörtökön majdnem minden irányból nyolc-tíz óras késéssel érkeztek be a vonatok.

Havazott Marseilleben is, ahol nagyon ritkán látnak havat. A vasutak késéssel közlekednek és a táviró több helyen megszakadt. Öt év óta ez az első hó a délfancia partvidéken.

A vihar lesodort három embert a hajóról

A Földközi tengeren dühögő nagy viharban szerdán az egyik Algír és Marseille között közlekedő személygőzösen súlyos szerencsétlenség történt. A felcsapó hullámok állandóan keresztül-kasul szántották a hajó fedélzetét és

egy ilyen hullám lesodort a fedélzetről három fiatalembert.

akik a kapitány szigorú parancsa ellenére is a fedélzetre merészkednek. *Mindhármasukat elnyelte a tenger.* Egyikük a marseillesi tisztiskola növendéke volt, a másik kettő pedig két közkatona, akik éppen szabadságra jöttek Algírból.

Olaszországban katasztrófális áradások és lavinaomlások

Római jelentés szerint a napok óta tartó folytonos esőzés miatt

a Tiberis sokhelyütt kiöntött és messze területeket árasztott el.

Az Arno áradása Toscanában igen nagy károkat és pusztításokat okozott.

Firenzében a város alacsonyán fekvő uccái viz alatt állnak.

Az Appenninekben négy nap óta szünet nélkül havazik és a vonatok alig tudnak járni. A mozdonyok elé hókéket kapcsolnak.

Savona és Alessandria között lavinaomlás tör-

tént, amely elborította a vasúti pályatestet.

A Nizza--bécsi luxusvonat a Rivieran vesztegel és már eddig is több mint 10 órát késik. *A keleti expressz a nagy hófúvásban elakadt a Karsziban.*

Spanyolországban is dühög a vihar

Saragossai jelentés szerint a szerdára virradó éjjeli óriási vihar dühögött Észak-Spanyolországban, amely a táviró- és telefonvezetékét elpusztította. Saragossában a villany-vezetékben is nagy károkat okozott a vihar.

Sok ember a rövidzárlat következtében súlyos
égési sebeket szenvedett és egy kisleányt
megölt a villamos áram.

Saragossa uccáin a forgalom megszünt.

Bécsben havazik

Bécsből jelentik: Csütörtök reggel 0 fok hőmérséklet mellett ismét megindult a havazás. A lapok jelentése szerint tegnap mintegy husz járókelőt ért baleset, azonkívül négy közúti kocsit kiskított.

A havazás egész Ausztriában szünet nélkül tart
tovább.

A vasúti forgalomban a hófúvás már érezteti hatását és a vonatok nagy késéssel érkeznek.

Bulgáriában olasz éghajlat

Szófiából jelentik: Szófiában szerdán az időjárás váratlanul tavasziasra fordult. A hőmérő délben 15 fok Celsiusot mutatott s a meleg napsütésben az emberek kabát nélkül, könnyű tavaszi ruhákban jártak az utcákon. A tavaszias időjárás egész Bulgáriára kiterjedt.

Budapest uccáin 3378 hómunkás
dolgozik

Budapesten szerdán egész nap havazott, míg esütörtökön már beállt az olvadás.

A magyar főváros köztisztasági hivatala 1250 rendkívüli hómunkást vett fel szerda este tíz órák és ezek esütörtök reggel hat óráig dolgoztak. Rajtuk kívül a hivatal 127 rendes munkása, 32 előmunkása, 18 altisztje és 4 motoros hóekéje dolgozott. Csütörtök reggel óta 41 altiszt, 139 előmunkás, 758 rendes munkás, 1013 rendkívüli munkás és 49 hóeke van munkában úgy hogy esütörtök délelőtt összesen 1951 munkás dolgozott. Szerda este tíz óra óta pedig összesen 3378 embert állított munkába a köztisztasági hivatal a hó eltakarítására.

Nyolcvanhét embert ölt meg, falvakat sodort el a szökőár Japánban

Tokióból jelentik: Szökőár és dühögő szél söpörte végig az északi partokat. A partmenti falvak házái százával dőltek össze. Ötvenhat ember meghalt, rengetegen megsebesültek. A táviró- és telefonösszeköttetés megszakadt. A Toyotoami gőzös elsüllyedt. Négy embert a vízből kimentettek, harmincegyen a vízbe fulltak.

Kiverte a potyanéző szemét

Husznapi fogházra ítélték egy vándor-cirkusz igazgatóját

Novisadról jelentik: A novisadai törvényszéken dr. Belajdzsics Vladimir, törvényszéki elnök tanácsa csütörtökön délelőtt kilenc órák tárgyalta Szlivka Ferenc vándor cirkuszos bűnügyét. Szlivkát azzal vádolta az ügyészség, hogy múlt évi július tizenegyedikén Csurogon, ahol akkortájt vándorcirkuszával időzött és előadásokat tartott, boittal úgy fejté vágta Popov Milán csurogi legényt, hogy az az egyik szeme világát elvesztette.

Az elnök elsőnek Szlivka Ferenc vádlottát hallgatta ki. A vádlott elmondotta, hogy nős, hat gyermeke van és feleségével együtt ezek a cirkusz egész artistaszenélyzete. Faluról-falura jár előadásokat tartani és így került múlt évi júliusban Csurogra, ahol a vásártéren ütötte fel sátrát. Julius huszonnegyedikén az előadás alatt valaki figyelmeztette, hogy a községpop Milán megsebesült. Popov sebesüléséről csak akadémiaul — nézik az előadást. Erre kiküldte egyik alkalmazottját, akadályozza meg, hogy a legények megrogálják egyetlen vagyonát. Alig távozott a szolgálja a megjelölt irányba, amikor nagy lármát hallott, mire maga is kiszaladt, hogy utánanézzon, mi történik a cirkusz körül. Ekkor látta, hogy a legények rátámadtak a szolgára. Kénytelen volt alkalmazottjának védelmére kelni és a kezében levő ostorral szét akarta a legényeket kergetni.

Katvanszky Száva novisadai szücsességét, azt váltotta, hogy látta, amint Popov a sátron vágott résen keresztül nézett a cirkuszba, mire a cirkusból kijött Keksz János cirkuszosza és ostorral szétkergette a résen keresztül benéző legényeket. Popov erre ráugrott Kekszre és ki akarta kezéből csavarni az ostort. Eközben érkezett a helyszínre Szlivka Ferenc cirkusztulajdonos és szolgálja védelme közben kicsavarta Popov kezéből az ostort. Látta, amint Szlivka az ostorral Popov szemébe vágott.

A bizonyítási eljárás befejezése után dr. Szekulics Milán védő mondott nagyhatású védőbeszédet, kérve a vádlott felmentését. A bíróság rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, amely szerint Szlivka Ferencet bűnösnek mondotta ki és husznapi elzárásra, valamint kétezzer dinár kártérítésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Mi történt Szilveszter éjszakaiján a Városi Kávéházban?

A kávéház üzletvezetőjének nyilatkozata a botrány lefolyásáról

Kaptuk a következő helyreigazító levelet:

A sajtótörvény 13. szakasza alapján fisztelettel kérem, hogy b. lapjoknak a hó 2-i számában személyemre és a Gradska Kafenára vonatkozó cikküket, mivel az téves információk alapszik, a következőkben módosítani sziveskedjenek:

Maruscs Szlobodán, Szuvajdzsics Kajica és társainak a Gradska Kafenában való megjelenésükkor a közönséget és a zenekart provokáló magaviseletük miatt a kávéházban tartózkodó ügyeletes rendőrkapitánytól az esetleges botrány elkerülése céljából karhatalmat kértem, amely kérésre egy rendőr bent tartózkodott a kávéházban. Fent nevezett egyének és társainak provokáló viselkedését a rendőr által többször sikerült lecsillapítanom. Téves az az információjuk, hogy én a társaságot, vagy annak bármely tagját rendreutasítottam volna, vagy pláne, hogy kiutasítottam volna, én mindent a rendőrségre bíztam, mert ismertem a társaságot és az előjelöket is illetve, figyelmeztettem a rendőrséget, hogy itt egy előre elkészített botrány lesz.

Ami a zenét illeti, annak a körülmények miatt meg volt tiltva magyar darabokat, vagy csárdást játszani, ellenben költ az igenis játszottak. Nagy elfoglaltságomban fél négy felé kissé későn vettem észre, hogy a zenekar tilalmam ellenére csárdást játszik, amit — amint ez már ma előttem ismeretes — egy helybeli kézbeesülésben álló urcsalád jogász fiának parancsára tettek, tehát nem az én rendelkezésemre. A csárdás beszüntetése végett közeledtem a zenekarhoz, mivel távoli intősemet nem vették észre és ekkor ért a már közismert galád támadás teljesen ártatlanul.

Az inzulius következtében nem vágódtam el, ellenben a provokátor társaság egyik tagja megakadályozott abban, hogy a támadásért megfelelő elégtételt szerezsek magamnak és ez az illető és nem tíz rendőr vitt el a tett színhelyétől. A rendőrség nem avatkozott a dologba, a társaság dühalkodása tovább folyt, mondhatom rendőri asszisztencia mellett, mert ismételt rendelkezéseim deára sem tettek semmit.

Még csak annyit óhajtok megjegyezni, hogy ezt a megtervezett botrányt egy előttem eddig ismeretlen helyről telefon útján dirigálták és Szuvajdzsics Kajica rendezte.

Subotica, 1929. január 3-ikán.

Kiváló fisztelettel:
Kulancsics József.

Erdélyi sirva fakadt a csütörtöki főtárgyaláson

Gáldy folytatta drámai vallomását Forgács Anna haláláról — Az egyik tanu szerint Erdélyiné leánykorában többször kísérelt meg öngyilkosságot

Budapestről jelentik: Csütörtökön, az Erdélyi-per főtárgyalásán óriási izgalom közepette folytatták dr. Gáldy Nándor államvasuti főfelügyelő kihallgatását.

Mielőtt dr. Gáldy kihallgatásába kezdene az elnök, először három fiatal orvos áll egymásután a bíróság elé. Az első dr. Rupnert Endre orvos. A vádlottak közül nem ismer senkit, de Forgács Annát ismertte.

Az elnök teszi fel hozzá az első kérdést:

— Igaz-e az, hogy orvos ur rendelt Forgács Annának valamilyen kábítószerrel?

— *En nem rendeltem neki semmit* — feleli dr. Rupnert Endre és azután a következőket mondja el:

— A *Renaissance Színház*-nak voltam az orvosa két és fél esztendővel ezelőtt, 1926-ban. Egyszer átüzentek értem, hogy a *Belvárosi Színház* egyik színésznője: Forgács Anna rosszul van, siessék át a színházba. Ez este volt, az előadás alatt. Átmentem a színházba, de mire odaértem, akkora Forgács Anna már játszott. Szédült és kábult volt egy kicsit, de eljátszott szerepét. Én meg sem vizsgáltam Forgács Annát, mert dr. Berkedi Gyula orvos, aki a háznál lakott és akit szintén lehváltak Forgács Annához, én előttem már megvizsgálta és kezelte a színésznőt.

— Egy más alkalommal — folytatja dr. Rupnert — Forgács Anna a rendelőmben keresett fel, mert a *színházról szabadságot* akart kérni és a színház megkért engem arra, hogy vizsgáljam meg Forgács Annát. Én megvizsgáltam, egyoldalú krónikus tüdőcsucshurut és vérszegénységet találtam nála. Mászt a részletekre vonatkozólag nem tudok mondani.

— Hát nem áll az, hogy doktor ur kokaint, morfiomot irt neki? — kérdezi az elnök,

— *Nem emlékszem, hogy én irtam volna neki kábító szereket.*

Dr. Gál Jenő, Erdélyi védője intez most kérdéseket az orvoshoz.

— A színháznál állandóan foglalatlanok urak vagy hölgyek közül nem informálta senki orvos urát, hogy mi baja van Forgács Annának és hogy miről szokott panaszkodni?

Forgács Anna mélység iszonya

— 1920 elején dr. László említette nekem, hogy egy színésznőt küld hozzám, akinek tériszonya van, hogy pszichoanalitikailag kezeljem. A színésznő, Forgács Anna nem jött el hozzám, de egy estélyen megismerkedtem vele és ekkor én megkérdeztem, hogy mi a panasza. Elmondotta Forgács Anna, hogy *évek óta tériszonyban és mélységiszonyban szenved.*

Erdélyi feszülten figyel, szeme rángatózik, pislog a csontkeretes pápaszem mögött, arcizmai is rángatóznak. Ugyszólván egy pillanatra sincs állandóan nyitva a szeme. Gartner folytatja vallomását:

— 1927 májusában László Ernő előszobájában voltam és hallottam, hogy a rendelőben hangos beszélgetés folyik, majd kitérült az ajtó és

Erdélyi Béla feldúlt arccal, izgatottan távozott.

Dr. László kijött hozzám és megkérdezte, kerülhet-e valaki inzulinról comatosus állapotba, mert Erdélyi azt állítja, hogy Forgács Anna örök óta eszméletlen állapotban van az insulintól.

— *Kérem* — szól közbe Schadt elnök — *szedett Forgács Anna kokaint vagy más gyógyszert?*

— *En nem tudok róla.*

— Egészségesnek látszott Forgács Anna?

— Kimondottan nem állíthatnám, hogy egészségesnek látszott volna. Az volt az impresszióm róla, hogy neurotikus egyén. Arca túlságosan sápadt volt, ezzel szemben felütek nagy, fekete szemek. Ebből a nagy kontrasztból arra következtettem, hogy talán szándékosan fehérre festi vagy puderozza magát, de amikor egészen közel ültem hozzá, láttam, hogy ez a termé-

Anna sápadtan feküdt az ágyban

A tanu ezután a könnyed, felszínes társalgás hangján az ügyész felé fordulva, mosolyogva mondja a következőket:

— Nem beszélt Anna alig hallható, beteg, siri hangon. Ezt csak a vizsgálóbíró ur írta be a jegyzőkönyvbe. Igenis gyenge hangon telefonált Anna és beteges hangon, de ezt már megszoktuk nála.

A második telefonbeszélgetés öt órakor volt. Utána elmentünk Annához az urammal. *Anna sápadtan feküdt az ágyban.* Az uram erős hangon rákiáltott, mert gyanakodott, hogy Forgács Anna öngyilkos lett, mire Forgács Anna védekezve azt mondotta: *»Tegnap a Műegyetem aulájában vívőverseny volt, ott egy sonkás zsemlyét ettem és attól lettem rosszul. Béla valamit beadott otthon nekem»* — tette hozzá később.

— Anna magyarázta nekünk, hogy amióta a sonkászemlyét a Műegyetem aulájában megette, semmi

— Engem senkise informált semmiről.

— Ön nem is adott Forgács Annának injekciót?

— Én nem adtam. De a kollégám, aki előbb megvizsgálta Forgács Annát és akivel én később beszéltem úgy emlékszik, hogy én adtam állítólag injekciót a színésznőnek.

— No látja — szól az orvosra a védő, de az orvos így fejezi be mondatát:

— Kollégám is csak homályosan emlékszik, de én biztosan tudom, hogy én nem adtam Forgács Annának injekciót.

Dr. Berkedi Gyula orvos a következő tanu, aki szintén ismerte Forgács Annát.

Hozzá is ugyanazzal a kérdéssel fordul az elnök, mint az előző orvoshoz:

— Rendelt Forgács Anna részére doktor ur valamit kábító vagy altatószert?

— Én nem rendeltem.

Erdélyi védője ugrik most fel és a következőket mondja:

— Kérem, nagyságos elnök ur, a védelem nem arra vonatkozólag jelentette be az orvos urakat tanu-nak, hogy ők rendeltek-e valamilyen kábítószerrel Forgács Annának, hanem arra vonatkozólag, hogy kábítószerek okozta betegség ellen kezelték-e Forgács Annát.

— Egy alkalommal — mondja most az orvos — elhívtak engem a színházhoz azzal, hogy az egyik színésznő, Forgács Anna rosszul van. Én lementem hozzá és adtam neki egy centigram morfiuminjekciót.

— Ezt a morfiuminjekciót kábító szer okozta betegség ellen adta orvos ur? — kérdezi most az elnök dr. Berkedi Gyulától.

— Én csak arra emlékszem — feleli az orvos — hogy egy centigram morfiuminjekciót adtam Forgács Annának. Hogy mi ellen adtam, milyen állapotban találtam, mi baja volt neki, arra én már nem emlékszem.

A harmadik orvos, dr. Gartner Pál, aki pszichoanalitikával foglalkozik. Ismeri Erdélyit és Forgács Annát. Az elnök kérdéseire a következő érdekes részleteket mondja el:

szetes színe. Pupillái azonban egészen tágak voltak, úgy hogy

nem gondolhattam arra, hogy morfinista lenne,

mert a morfiuntól a pupillák éppen összehúzódnak.

Erdélyi áll fel ezután hunyorgatva a vádlottak padjáról:

— *Kérem, tanácselnök ur, — mondja — nekem megjegyzésem volna. Mikor Annáról azt mondták, hogy mérgezése van, felelősségre vontam dr. László Ernőt, mert ő írta fel az insulint és még sok más gyógyszert, amit itt letagadtam.*

— *Ezért rendreutastam — kopogott erélyesen Schadt elnök.*

Dr. László Ernőre kihallgatására kerül most a sor. Vádlóféiben van urától, aki 1926 júliusában mutatta be neki Forgács Annát.

Forgács Anna gyakran volt nálunk, mint ura gyermekkorai pajtása. Egy ízben Forgács Anna maga mondta el neki, hogy járt egy orvosnál, aki Balla Zsuzsát kezelte és az injekciót adott neki. Forgács Anna szerint maga az orvos is morfinista volt. Hogy ki volt ez az orvos, azt nem mondotta meg. Említette Forgács Anna azt is, hogy kokaint is szedett.

A májusi mérgezéssel kapcsolatos telefonbeszélgetésre vonatkozólag kérdezi ezután az elnök a tanut, aki elmondja, hogy Forgács Anna a májusi mérgezés idejében telefonált és kérte, hogy férje keresse őt fel. Elmondotta később urának, hogy Forgács Anna telefonált, férje azonban nem vette komolyan a dolgot, mert — ugymond — Anna gyakran affektál.

táplálékot nem vett magához.

— Az állítólagos veramont mikor kapta Anna?

— Ugy tudom éjjel — válaszolta most már a tanu.

— Nem kereste László doktor a veromontos fiolákat?

— Nem emlékszem rá.

A ügyész veszi most át a kérdésés fonalát.

— Látott ön Annánál veromont?

— Nem.

— Honnan tetszik ezt a veromontos dolgot venni? A vizsgálóbíró előtt nem szolt erről.

— Nem láttam semmiféle gyógyszert Annánál — válaszolja most már idegesen és mosoly nélkül a tanu. *Temesváry ügyész:* Nem is látott semmit sem, mert az összes gyógyszereket összeszedték és elvitték a Grünwald-szanatóriumba.

Tanu: Mézis ha jól emlékszem, egy üres inzulin

skatulyát láttam.

Az ügyész: Miből állapítja meg ön, hogy ellentétben a vizsgálóbíró előtt tett vallomásával.

Forgács Anna mégis kokaint és morfiomot szedett.

— *Nem gondolkodtam én előlött, én egyszerűen elhíttam Annának azt, amit mondott.*

Lánykorában sokszor kísérelt meg öngyilkosságot Forgács Anna

— Szóval Forgács Anna a zsemlyére hivatkozott, amikor betegsége okát kérdezték.

— *Igen, ezt mondta Anna.*

— Elébe tárom, hogy nagyon sok tanu vallotta ennek az ellenkezőjét.

— Az uram első gondolata az volt, hogy Forgács Anna öngyilkos lett, ezért kiáltoit rá erős hangon. Anna védekezésből mondta, hogy nem vett be semmit.

Nála ez az öngyilkosság sem volt feltűnő. Sokszor lett ő öngyilkos leánykorában is.

Az ügyész: Nem beszélt ön erről az ügyről mássokkal előbb?

— Én kérem beszélgettem erről az ügyről az urammal is, most hat hónapig külföldön tartózkodtam és csak pár nap előtt érkeztem haza.

— Ön váltik az urától?

— Igen, úgy tudom a válókeresetet már be adták.

Az egzaltált Erdélyiné nagyon szerette a kábító szereket

Most Gál Jenő kezd kérdéseket intézni a tanuhoz:

— Honnan tudja, hogy Forgács Anna kokaint szedett?

— Többször ebédelt nálunk és akkor említette. Azt mondotta, hogy nagyon jól esik neki, nagyon szereti a kábítószereket, de a Béla kedvéért mégis leszokik róla. Azt is mondta, hogy megvan a módja annak, hogy morfiomhoz jusson. Említett egy orvost, akhez Balla Zsuzsi járt és aki szintén morfinista volt.

— Nem említette, hogy Balla Zsuzsi vele együtt is használt kokaint és morfiomot?

— Nem, ezt soha nem említette.

— Egzaltált, könnyen ingerlékeny volt Anna?

— Rendkívül egzaltált nő volt minden tekintetben.

— Nem tud valamilyen incidenst, amiből következtetni lehet erre?

— Egyszer a *Parisien Grill*-ben éjszaka Erdélyi átszélte egy másik páholyba. Erre

Forgács Anna hisztériás görcsöt kapott, a keze megmerevedett, a körmeit belevágta Erdélyi husába.

Erdélyi Béla nagyon feltűnően viselkedik ebben a pillanatban. A fejét, ahogy még sohasem tette, valószággal térdére ejti le. Ugy ill, teljesen összegömbölyve.

A tanu közben tovább magyarázza, hogy Forgács Annának nagyon hosszú körvei voltak.

— Ön látta ezt? — kérdezi Gál Jenő. — Látta, hogy belemélyesztette körmeit Erdélyi husába?

— Hogyne láttam volna, hiszen vele ültem egy páholyban.

»El fogok válni Bélától!«

Arról beszél most Béláné, hogy Forgács Annával a májusi mérgezés után az uccán találkozott és Forgács Anna ekkor Erdélyi Bélával sétált. Anna rendkívül feldúlt állapotban volt. Béla előtt kijelentette: *közölni akarom veled, hogy el fogok válni Bélától.*

— Bár már látnám! — kiáltoit ekkor Erdélyi Béla.

— Én gondoltam, — folytatja vallomását Lászlóné — hogy ez a veszekedés csak muló lesz, hiszen Anna mindig a boldogságot hangoztatta. Tényleg, mielőtt elutaztak Millstattba, együtt vacsoráztunk a *Ritz*-ben és Anna beszélt arról, hogy

rendkívül boldog, soha nincs közte és férje között semmiféle komolyabb összetűzés.

Ő nem helyesli, hogy Béla sokat jár mulatókba, Béla pedig nem szereti, hogy ő nem tud lemondani a színésznői pályáról.

— De azért mindenképpen boldogok vagyunk — mondotta Anna — és ha hazajöttünk Millstattból, lakást fogunk venni.

Anna mindig boldog házaseletről beszélt, akkor is, amikor a májusi mérgezésre tereledőtt a szó. Millstattból is irt egy lapot, amely boldog hangú volt.

Most a vizsgálóbírói kihallgatás körülményeiről kérdez a védő, majd Temesváry ügyész tesz fel néhány érdekes kérdést:

— Ön itt azt mondotta, — mondja az ügyész — hogy Anna kijelentette az ön férjének, dr. László Ernőnek is, hogy *ő kokaint és morfiomot szedett s erről Béla kedvéért le fog mondani.*

— Igen, fentartom. Anna ezt a férjemnek is megmondotta.

— Azért furesállom ezt a vallomást, — mondja az ügyész — mert az ön férje arról egy árva szót sem szolt. De egyébként az a bizonyos válási jelenet is másképpen zajlott le az ön férjének vallomása szerint. Az ön férje azt vallotta, hogy Anna nagyon feldúlt állapotban volt és éppen azért, mert az ura, Erdélyi Béla hangoztatta, hogy el kell válniok egymástól. Minderről a férje egy árva szót sem tud.

Ezután *Mintch* professzor kérdez:

— Azt tetszett mondani, hogy Forgács Anna a má-

just mérgezőskor a Britannia szállóbeli lakásán ön előtt azt állította, hogy ő veramont szed. *Tudja ön, hogy mi a veramont?*

— *Fájdalomcsillapítószer* — mondja az asszony. — *Hogy van az, hogy a férje, akinek orvosi diplomája van, erről a veramontról egy árva szót nem tud?* — *Nem tudom, hogy férjem miért nem beszélt erről a veramontról? Talán elfelejtette. Meg kell jegyezni, hogy én tizenegy hónapja nem beszélek a férjemmel. Nem vagyok ellenséges és rossz viszonyban vele, de tizenegy hónapja nem beszélünk. Nem tudom, hogy ő mit valott itt, nem tudom, hogy ő mit tud.* — *Minich ügyész ur vallat — szól közbe a védő — de Minich professzor nem zavartatja magát és tovább kérdez.*

Kokain! Kokain!

Márton Vilmos pincér a következő tanu. Nagy mozgolódás támad, amikor általános érdeklődés közben elmondja, hogy Duminénál volt pincér két évvel ezelőtt. Hangosan kezdik suttogni a karzaton: Kokain, kokain!

A tanu elmondja, hogy ismerte Forgács Annát, aki több művésznővel együtt előadás után az étteremben szokott vacsorázni egy hátsó helyiségben. Járt oda egy ur is, aki szintén színes volt.

— *Egyszer csak, ahogy ültem ott a terem melletti ajtóban — folytatja vallomását szíppantást hallottam. Ezek a jellegzetes szíppantások ismerősek voltak előttem. Benéztem a terembe és láttam, hogy Forgács Anna, egy hölgy és egy ur kokaint szíppantanak fel.*

— *Kokaint? — ismételt Schadl elnök.*
— *Igen, kokaint.*
— *Mennyi kokaint látott ön?*
— *Körülbelül egy negyedgram volt.*
— *Miben tartották ezt a kokaint?*
— *Flórában. Ugyanolyanban, mint az aszpirint.*
— *Honnan tudta maga azt, hogy az kokain?*
— *Kérem — legyint a tanu nagy derűtlenség köz-*

Gáldy Nándor folytatja vallomását

Dr. Gáldy Nándor lép ezután a bíróság elé és folytatja szombaton megkezdett vallomását. Gáldy Nándor most is sápadtan áll a bíróság elé és amikor az elnök széklet hozat és leülteti, Gáldy két keze láthatóan reszket. Egyre sápadtabbá fakul az arca és halk hangon, reszkető szóval kezd vallomásába.

— *A halál felfedezése után... — kezd vallomását, de az első szavak után Schadl elnök már kérdezi is:*

— *Ki volt az első orvos, aki a halált konstataulta?*

Dr. Reich, ő megvizsgálta Forgács Annát, megnézte a pulzusát, a szívet, a száját, a szemét. Majd ezt mondotta: »én nem mondhatok mást, ő halott.

— *A nyakát megnézte?*

— *Nem emlékszem. Annát tudok csak, hogy kitalarta szegény Annát.*

— *Volt borogatás Forgács Anna nyakán, amikor észrevette, hogy halott?*

— *Nem. Egészen nyugodt arcvonása volt, keze is nyugodtan feküdt, a szemel le voltak hunyva. Az első pillanatban nem is nagyon tettem rá halott asszony benyomását.*

— *Az ágy nem volt gyűrött állapotban?*

— *Nem.*

— *Feltűnő rendetlenség nyomal nem voltak?*

— *Nem.*

— *Azután mi történt? — teszi fel a következő kérdést az elnök.*

— *Milyen ing volt Forgács Annán?*

— *Nem tudom. Pichler feltakarta a holttestet, de én nem akartam megnézni és elfordultam — mondja Gáldy és közben most is elfordul — azután visszatakarta a holttestet és ott álltunk hárman. Én az ágy lábánál, Erdélyi balra, és előttünk Pichler.*

— *Kérdeztük, mi a halál oka, mire Pichler azt felelte, hogy szívbénulás.*

— *Megkérdeztem, mi az oka a szív bénulásának? Egy másuttan adtam fel az izgatott kérdéseket és megmondtam neki azt is, hogy Erdélyi szerint Annának nagyon rossz éjszakája volt és úgy érezte, mintha vérezne. Megkérdeztem, nem történt-e esetleg belső vérzés,*

— *mert hamarjában miúgy is lehetett valami elfogadható okot akartam tudni.*

— *Gondoltam, hogy nem lehet előállni azzal, hogy egy fiatalasszonyt egyszerűen megütött a guta. Megkérdeztem azt is, a lezuhanás következtében beállott esetleges agyarázkódás nem okozhatta-e a szívbénulást? Pichler azt hajtogatta, hogy ezt nem lehet pontosan tudni. Én tovább faggattam.*

— *Hogy viselkedett ezalatt Erdélyi?*

— *Ő is idegesen kérdezgetett, hogy nem agyarázkódás történt-e, miben halt meg, hogyan?*

Pichler ugyanazt válaszolta neki, mint nekem. Erdélyi megkérdezte, nyugodt halála volt-e Annának, vagy sokat szevedett-e? Pichler azt a választ adta, hogy

ben — én magam is...

— *Őn is kokainista?*

— *Csak voltam. Két és fél éve már nem vagyok az. Mikor aztán én bementem, nagyon megijedtek, de én odaléptem hozzájuk és kértem, hogy adjanak nekem is egy keveset.*

— *Máskor is jöttek kokainozni Forgács Anna és társai?*

— *Feltűnt nekem, hogy két hölgy, közöttük Forgács Anna mindig előbb jött, mint a többi, de nem vettem észre, hogy kokaint szívtak volna.*

— *Kérem — szól közbe az ügyész — mondja meg itt, hogy kik voltak ennek a társaságnak a többi tanul?*

— *Kérem, tekintettel kell lennem...*

— *Ne legyen tekintettel! — kiáltja erélyesen az ügyész.*

— *De kérem... nekem tekintettel kell lennem... én pincér vagyok...*

— *A védő feláll helyéről:*

— *Kérem, ha erre a kérdésre a tanuak mégis felelni kell, akkor csak zárt tárgyaláson teheti meg.*

— *Indítványozni tetszik? — kérdezi az elnök.*

— *Kérem, — feleli a védő — most jutottunk el ahhoz a ponthoz, amikor*

— *a nyilvánosság kizárását kell kérnem*

— *már csak azért is, mert az ügyész ur idegen személyiségeket akar belekeverni az ügybe.*

— *Az ügyész nem firtatja tovább ezt a kérdést.*

— *Szücs Erzsébet volt színésznő a következő tanu, szintén tudja, hogy*

— *Forgács Anna narkotikus szereket szedett.*

— *Majd azt mondja, hogy Forgács Anna állandóan elkövetett öngyilkossági kísérleteket is.*

— *Schadl elnök most mosolyogva kérdezi:*

— *Honnan tudja ezt?*

— *Hát, kérem — mondja — állandóan készenlétben állt egy orvos, hátha megint öngyilkos lesz Forgács Anna.*

Erdélyi Béla oldalt fordulva, rákvörös arccal, hallgatja Gáldy Nándort. Most nem mosolyog, nem nevet. Az a bizonyos, állandó mosoly, amely minden bajnál és vidámságnál állítólag egyaránt ott van az arcán, most eltűnik.

— *Reich doktor ur eltávozott, — folytatja Gáldy, mire Erdélyi ezt mondotta:*

— *Hátha tévedett Reich doktor, még nem bizonyos. Pichler a kezelőorvosa, hívjuk el Pichlert. Erre én elküldtem Pichlerért, addig egy fotelban ültünk. Én nagyon szomorú voltam. Láttam, hogy nincs mentés.*

— *Erdélyi, úgy látszott, hogy még reménykedik, én biztattam, hogy legyen férfi, nézzen szembe az eseményekkel.*

— *Ő reménykedett Pichlerben. Ebben a feleségizott lelkiállapotban vártuk Pichlert. Megérkezése nagyon jól emlékszem. Én rövid szavakkal elmondtam neki, hogy mi történt, természetesen rendkívül izgatottan. Elmondtam, hogy holtan találtuk szegény Annát, egy orvos már megnézte és konstataulta a halált. Erdélyi közbe-közbe szolt:*

— *Unmöglich, unmöglich.*

— *Erre Pichler ezt felelte: — Möglich ist es schon.*

— *Ezután feltakarta szegény Annát. Én elfordultam, Pichler doktor vizsgálta a meztelen holttestet.*

— *valószínűleg álmában halt meg, nyugodtan és aligha szenvedett sokat.*

— *Erre nagyon jól emlékszem, mert amikor pénteken reggel Forgács Anna szülei megérkeztek, én referáltam nekik.*

— *Nem látta ön Erdélyit — kérdezi az elnök — hogy mintegy rá akarta venni az orvost, hogy milyen halálnemet konstataljon?*

— *Ekkor és itt nem látszott — hangsúlyozza az ekkor és az itt szavakat Gáldy, — én közelebbről szerettem volna tudni, hogy mi lehet a szívbénulás közvetlen oka, de Pichler mindig azt felelte, hogy ezt most megállapítani nem tudja. Én két okot vettem fel. Az egyik az agyarázkódás, a másik a belső elvérzés. Pichler nem tudta megállapítani, hogy a kettő közül melyik okozta a halált és hogy egyáltalában a kettő közül okozta-e valamelyik.*

— *Nem lepődött meg nagyon Pichler, amikor Forgács Anna nyakát vizsgálta? A nyakra vonatkozóan nem mondott önnek semmit?*

— *Nekem akkor erről nem mondott semmit. Megkérdeztem, fel fogják-e boncolni? Azt mondotta, nem, mert szükségtelennek tartja. Megkérdeztem, kádja-e a temetési engedélyt, mire azt válaszolta, hogy ki fogja adni.*

— *Azt gondoltam, hogy egy kicsit körülményes az a sok lehetőség, az a sok tanácsintézkedés, most Klagenfurtba szállítani Annát. Éreztem, hogy ez mégis csak egészen jól van így.*

— *Egyre izgalmasabbá válik most már újra Gál-*

dy Nándor vallomása, Erdélyi Béla kimeresített szemekkel, feszülten figyeli Gáldyt, aki halkán, szaggatottan, de most már nyugodtabban beszél, mint a mult tárgyaláson.

A tárgyalóteremben egy moccanás sem hallik, amikor Gáldy így folytatja:

— *Ott maradtam, Erdélyi most már látta, hogy most már két orvos is megállapította a halált, most már elveszítette régi apátiját, felugrott és elkezdett kiáltozni:*

— *Ezt nem bírom elviselni! Ez kétségbeesítő! Hat hónapi házasság után elveszteni Annát.*

— *Én ismertem Erdélyit, — folytatja Gáldy — tudtam, hogy szangvinikus rábiátus ember és attól félttem, hogy ez az ember valami kárt tesz magában.*

— *Gáldynak most egy pillanatra megcsuklik a hangja. Egy pillanatnyi szünetet tart, Erdélyi előre hajol.*

— *Most meglátta Erdélyi a rózsacsokrot, kivette a vázából...*

»Egy rózsaszál szebben beszél...« és sirva fakad Erdélyi Béla

— *Felemelte a rózsaszálakat...*

— *Gáldy újra szünetet tart. Erdélyi Béla pedig megörnyedten, egyre előrébb hajol. Mindenki őt figyeli.*

— *Azután felemelte Anna felé és feléje tartotta a rózsákat és akkor azt mondta:*

— *Gáldy most ismét nagyot nyel, ismét apró szünetet következik.*

— *... azután ezt mondta: Egy rózsaszál szebben beszél...*

— *Gáldynak most ismét megcsuklik a hangja, emberfeletti erővel kényszeríti ki magából a szavakat.*

— *... és nem tud írni és nem tud írni... — ismételt — aki küldte.*

— *Pillanatokra megáll Gáldy vallomása, minden szem Erdélyi Bélát figyeli.*

— *És most olyasmi történik, amire még nem volt példa a tárgyaláson. Erdélyi Béla, lassan felémeli két kezét, arcához emeli, arca pedig lassan összehúzódik.*

— *Furcsa grimaszt vág. Szemelt lehunyja, azután egészen eltöri az arca, fejét lehajtja és — sírni kezd.*

— *Egyszerre felmorajlik az egész terem. Erdélyi sír, suttogja mindenki. Erdélyi arca görcsösen rángatózik, ujjait bedugja a pápaszeme alá és úgy morzsolgatja szét a könnyeket. A fejét egyre lejjebb horgaszítja. Mindenki látja Erdélyi Bélát, aki prepotens nyugalommal, hangoskodással és krakélerkedéssel ülté végig a legborzalmasabb pillanatokot, ez az Erdélyi Béla most sír, csukló sirással, befelé zokog.*

— *Csak Gáldy Nándor nem látja Erdélyi Bélát. Ő már folytatná vallomását, de ekkor ő is észreveszi, hogy mindenki Erdélyi felé fordul, egy pillanatra hátra is kapja a fejét. Erdélyi ekkorra már klegyenesedik, de szemeli vérvörösek, ajkai még rángatóznak és halkán szípiákol.*

— *Gáldy így folytatja a vallomását:*

— *Én beszéltem ekkor Erdélyivel. Mondottam neki, hogy neki szülei vannak, akikre gondolnia kell, vigyázzon, ne kövessen el semmiféle könnyelműséget. Azután lementünk és vártunk Löwnt. Egy kicsit le akartam vinni Erdélyit a szabad levegőre.*

— *Most Schadl elnök félbeszakítja Gáldyt:*

— *A holttest nyelve kint volt?*

— *Nem láttam, hogy kint lett volna.*

— *Arról nem volt szó, hogy narkotikumtól halt volna meg Forgács Anna? Ön nem vett észre semmit? Erdélyi nem említett semmit?*

— *Erről nem volt szó. Pichler sem mondotta. Erdélyi csak annyit mondott, hogy Anna az egész éjszákát átaludta.*

— *Arról nem volt szó, hogy veronált adott volna be neki?*

— *Nem, erről semmit sem szólt Erdélyi.*

— *Pichler sem mondta, hogy Erdélyinek veronált írt álmatlanság ellen?*

— *Nem mondott nekem semmit.*

Gáldy véleménye Erdélyi Béláról

— *Az elnök: Ön arról nem beszélt a csendőrök előtt, hogy Forgács Anna azt a kijelentést tette: »Béluci, mintha meglöktél volna.«*

— *Erdélyi indulatosan közbeszólt: Nem az a fontos, amit Anna németül mondott. Magyarul, az anyanyelvén semmit sem beszélt felköszörel.*

— *Az elnök (Erdélyihez): Ezt majd megkérdézheti a tanutól. Várjon türelemmel. (Gáldy felé): Tehát erről ön nem tett említést. Erdélyiről megváltozott a véleménye?*

— *Gáldy: Igen. Én nem tudtam, hogy milyen bűncselekményeket követett el. Ha egyetlenegyről is tudtam volna, nem ültem volna vele egy asztalnál.*

— *Az elnök: Akkor bizonyára több terhelő adatot mondott volna a csendőrök előtt Millstattban és itt a rendőrség előtt is.*

— *Bizonysosan úgy van.*

— *Az elnök: Az újságokból értesült ezekről?*

— *Erdélyi gúnyosan legyint: Ugyan, az újságok!*

— *Az elnök: Most mi a véleménye, Erdélyi bűns?*

— *Az egész terem feszült érdeklődéssel várja Gáldy választát. Gáldy sokáig gondolkodik, majd így szól:*

— *Mindaddig, amíg Millstattban voltam, az volt a*

TÖZSDE

Zürich, jan. 3. (Zárlat.) Beograd 9.1275, Páris 20.305, London 25.19 és egynolcad, Newyork 519.35, Brüsszel 72.21, Milánó 27.185, Madrid 84.725, Amszterdam 208.575, Berlin 123.525, Bécs 73.10, Szófia 3.75, Prága 15.38, Varsó 58.175, Budapest 90.58, Bukarest 3.12.

Beograd, jan. 3. (Zárlat.) Páris 223.52—221.52, London 276.48—275.68, Newyork 56.85—56.65, Milánó 298.40—296.40, Amszterdam 22.88—22.82, Berlin 13.55—13.53, Prága 168.90—168.10, Budapest 9.93—9.90.

Szombori terménytőzsde, jan. 3. Buza bácskai vasut 230—235, rozs bácskai vasut 230—235, zab bácskai vasut 235—240, árpa takarmányi 64—65 kg. 242.50—247.50, tavaszi 67—68 kg. 265—270, Baranya 69—70 kg. 280—285, tengeri csüves 242.50—247.50, hab orig-840—850, lisztek: 0gg 340—350, 0g 340—350, kettes 320—330, ötös 300—310, hatos 260—270, hetes 245—260, nyolcas 205—215, korpa finom 182.50—187.50, Irányzat: nyugodt.

Noviszdai terménytőzsde, jan. 3. Buza bácskai, felsőbácskai 79—80 kilós 234—236, felsőbánáti 79—80 kilós 230—232.50, bánáti paritás Vrsac 232—234, szerémi 79—80 kilós 236—238, szlavóniai 79—80 kilós 235—236, tiszavidékbácskai 79—80 kilós 235—236. Árpa bácskai 65 kilós 252.50—257.50, bácskai tavaszi 68—69 kilós 270—280, Zab bácskai, szerémi és szlavóniai 240—245, bánáti 235—240, Tengeri bácskai 245—247.50, bácskai I. 247.50—252.50, bácskai III—IV—V. 277.50—282.50, szerémi 245—247.50, szerémi I. 247.50—252.50, szerémi III—IV—V. 277.50—282.50, Liszt: 0gg és 0g bácskai 340—350, kettes 320—330, ötös 300—310, hatos 265—275, hetes 255—265, nyolcas 205—215. Korpa: bácskai és szerémi jutja zsákokban 175—180, Irányzat gyenge. Forgalom 52 vagon.

Bécsi pótvásár, jan. 3. (Josef Saborsky & Söhne, Wien, St. Mark jelentése.) Felhajtás: marha 231, irányzat barátságos, zsirsértés 2070, lanya, hussértés 2893, változatlan.

Budapesti gabonátőzsde, jan. 3. Határidőzár: Buza októberre 24.86—25.04, zárlat 24.86—24.88, márciusra 23.90—24.10, zárlat 23.90—23.92, májusra 24.72—24.88, zárlat 24.72—24.74. Rozs októberre 22.60—22.96, zárlat 22.64—22.66, májusra 23.42—23.96, zárlat 23.40—23.44. Tengeri májusra 28.30—28.46, zárlat 28.36—28.40, júliusra 28.16—28.30, zárlat 28.20—28.22. Készárúpiac: buza 23.35—24.45, rozs 21.65—21.80, takarmányárpa 24.75—25.50, sörárpa 26.25—27.50, köles 26—26.50, repce 45.50—46.50, tengeri 25.50—26.75, zab 23.75—24.80, korpa 18.50—18.75.

HIREK

VÁROSI SZÍNHÁZ hangversenytermében csütörtökön, január 10-ikén Krompholz Károly zongoraművész hangversenye, Jegyzeladás naponta 10—12-ig, délután 3—5-ig a színházi pénztárnál.

— **Öfelsége Mária királyné átutazott Szubotícán.** Öfelsége Mária királyné csütörtökön délután egy óra körül az újvári vonattal átutazott Szubotícán. Az udvari vonat csak néhány percig tartózkodott az állomáson és hivatalos fogadtatás sem volt. Mária királyné este hat órakor érkezett meg Beogradba.

— **Időjárás.** A Meteorológiai Intézet jelenti: Váltoékony és nyugtalan idő várható, keleten csapadékkal és hősüléssel.

— **Kongóba küldték a Zerkov-házaspár.** Antwerpenből jelentik: Szerdán este szállt hajóra Zubkov, a volt német császár sógora, feleségével együtt. Zublovék Kongóba utaznak, ahol Zubkov egy gyarmati társaságnál vállalt alkalmazást.

— **Halálkozás.** Noviszdáról jelentik: Pasicevov szerdán délután hatvanhárom éves korában meghalt Ott Fülöp evangélikus lelkész. Az elhunyt közbülsőben állott és halála nagy részvételt keltett. Temetése pénteken délután négy órakor lesz.

— **A petróleumtárlatból kiszivárgó gáz robbant.** A tüzet fértett el egy házban. Orosházáról jelentik: Péter Imre orosházi fűszerkereskedésében az üzletben álló petróleumtárlatból kiszivárgó gáz a közeli kályha melegítőjé felrobbant. A robbanás következtében kigyulladt egy üzlet, mint a vele kapcsolatos lakás, ahol Péter Imre hároméves kislány és egy szomszédos négyéves kislány játszott. A kereskedő beszaladt a lángokban álló lakásba, hogy a gyermekeket megmentse, ami sikerült is, az utolsó percben azonban idegösszeesés következtében összeesett. Az asszony, aki látta féjrtét ölben a két gyermekkel összeesni, ugyancsak idegösszeesést kapott. A gyermekek csak könnyebb égési sebeket szenvedtek. A tüzoltók hosszasan munka után oltották el a lángokat.

véleményem, hogy báncselekményről szó sem volt. Ennek lehetősége meg sem fordult az agyamban. A csendőrök előtt is azt mondtam, amit láttam és amit mutattak.

— Szóval most mi a véleménye Erdélyi Béláról? Gáldy nem válaszol, láthatóan keresi a szavakat. Végül is az elnök jön segítségére:

— Ezt, ugy-e most nem tudja pontosan megmondani?

— Igen, nem tudom megmondani, — mondja gyorsan Gáldy.

Az elnök: Igaz, hogy önnek Forgács Anna mondta, hogy hozzá van szokva a kábítószerekhez?

— Igen. Ez pontosan 19-én történt, nagyon jól emlékszem a napra, mert házassági érfordulóm volt. Együtt csónakáztunk a tavon és tikkasztó meleg volt. Vihar előtti fulladt hőség. Nem lehetett kibírni. En nagyon panaszkodtam, hogy nem bírom a hőséget, nagyon ideges vagyok, mire

Anna azt mondotta, hogy meajánk fel és ad csilláptőszert, de vigyázzak, mert csináln kell bálni vele.

Be is vettem és nagyon jó hatást tett.

Az ügyész a táviratról és Erdélyi magatartásáról kérdezi Gáldyt, aki így válaszol:

— Alásan kérem, ezt most nagyon nehéz megformulálni. Erdélyi igyekezett az én jelenlétemben úgy viselkedni, hogy ne lássam vidámnak, mert rendreutasítottam volna.

Az ügyész: Tud ön terhelő adatokat Erdélyi ellen?

— Nem tudok, de bizonyára jobban gyanakodtam volna, ha akkor tudtam volna azt, amit most. En mindent úgy mondtam el, ahogy láttam.

Mikor adott Erdélyi Forgács Annának veronált?

Az elnök (Erdélyihez): Ön azt vallotta, hogy szerdán adott be veronált Annának.

Erdélyi: Nagyságos elnök ur, csak én vettem be, Annának nem adtam.

Ezután az ügyész intéz valami kérdést, majd az elnök folytatja:

— Szóval hat órakor nem adott veronált?

Erdélyi: Nem, csak este adtam.

Az elnök: Látja, most megint mást mond. Ezután az elnök felolvassa Erdélyi korábbi vallomását, amely szerint éjjel adott be veronált Annának.

Ekkor Erdélyi már elveszti türelmét és indulatosan válaszol:

— Nem kérem, hétfőn éjjel nem adtam, hanem szerdán hajnalban.

— Ez megint új dolog, — állapítja meg az elnök.

Ezután megmutatják Gáldynak a lezuhanás helyéről készült fényképfelvételeket. A fényképről Gáldy megismeri a helyet, de arra a kérdésre, hogy meredek-e, nem tud határozott választ adni.

Mennyi ideig volt Erdélyi egyedül Annával?

Ezután Gál Jenő védő intéz kérdéseket a tanuhoz. A védő: Szerdán, amikor ön bezörgetett Erdélyiékhez, hány óra volt?

— Tizenegy.

— Erdélyi nem volt felöltözve?

— Nem.

— A szobalány nem volt benn a szobában?

— En ott tetéltem a folyosón.

A védő: Kérem, vigyázzon erre a kérdésre, mert e körül fordul meg a per. Adatok vannak, hogy a szobalány benn volt a szobában. Ön tizenegy óra után tíz perccel beszélt Erdélyivel a szobában és azután elment. Erdélyi később ön után ment a strandra. Az az idő, amelyet Erdélyi, leszámítva a szobalánnyal együtt a szobában töltött időt, egyedül töltött a szobában Annával, eddig amíg a strandra lejtött, mennyi lehetett?

— En erre nem válaszolhatok — mondja Gáldy.

Tizenegy órakor kopogtattam be hozzájuk és háromnegyed tizenkettőkor jelent meg Erdélyi a strandon. Hogy mi történt közben, azt nem tudom.

A védő: Kérem, öntől Erdélyi azon a címen fejtésére elleni ovtosságot, hogy neki nincs semmi orvossága?

— Igen.

Az orvosszakértők intéznek ezután kérdéseket a tanuhoz és Kenyeres professzor azt kérdezi, hogy milyen volt a holttest keze.

— Nem volt hideg — válaszolja Gáldy, — de én mint laikus is, nyomban észrevettem, hogy valami baj van. Lehajléltam, hogy meghallgassam a szívdobogást, de nem hallottam semmit.

Erdélyi intéz még néhány kérdést a tanuhoz, akinek kihallgatása ezzel befejeződik. Sem az ügyész, sem a védő nem kérk dr. Gáldy megesketését.

A tárgyalást szombaton folytatják.

Dr. Lakatos szanatóriuma

Baden bei Wien

Diétás gyógyintézet Őszi főszezon

Kénes fürdők

Külön szivostály Mérsékeit árák

— **Egy bika öngyilkosága.** Berlinből jelentik: A németországi Winsen város közelében egy automobil át akart menni egy vashídon. A hid közepén a gépkocsit utját egy hatalmas bika állotta el. A veszedelmes állapot szétterpesztett lábakkal, előreszegett szarvakkal várta az autó közeledését. Az autó természetesen rögtön megállt, a sofőr pedig segítségért kiabált. A páztorok azonban nem merték a felbőszült bikához közeledni. Ezalatt egész autósor gyűlt már össze a hídon. A sofőrök tömege dühösen tükölt a bikának, az állat azonban nem mozdult. Végül a sofőrök autókikézi tűzoltókészülékéből vizsugarakat löveltek a bikára, amely ettől annyira megijedt, hogy a hídról a folyóba vetette magát. A bika a folyóban megfulladt, tulajdonosa pedig kártérítési pört indított a sofőrök ellen.

— **Titkos «pifóns» leadó működik Angliában.** Londonból jelentik: az angol rádióigazgatósághoz az utóbbi időben tömegestől érkeznek naponta panaszos levelek. A levelek írói elpanaszolják, hogy ismeretlen tettesek, nem tudni honnét, állandóan trágár dalokat énekelnek a rádióba. A rádióigazgatóság a panaszok alapján eddig csak azt tudta megállapítani, hogy a pikáns dolgokat leadó titkos állomás hullámhossza 250 és 260 méter között van. Hogy a titkos állomás hol lehet, arra még nem jöttek rá.

— **Néger istentisztelet felhőszakadással és tizenhat halottal.** Londonból jelentik: Afrikában, Basutoland angol gyarmaton, súlyos kimenetelű tömegszerencsétlenség történt. A szerencsétlenség oka a basuto-négerék egy különös vallási szertartása. Ezeknél a négerknél az a szokás, hogy ha a lányok házasulandó korba lépnek, néhány idősebb asszonnyal együtt egy földbe vájt mély gödörbe ereszkednek alá és itt három napig böjtölnek és imádkoznak. Legutóbb tizenhat ilyen házasulandó leány és két öregasszony bocsátotta le magát a mély üregbe. Miközben lent imádkoztak, óriási felhőszakadás és áradás történt. A szerencsétlen nők hiába kiáltottak segítségért a több méter mély gödörből, a falu népe a szörnyű itéletidőben nem mert utnak indulni, hogy a szokásos módon, kötelekkel kihuzza a nőket a gödörből. A gödört néhány óra alatt teljesen elborította a víz és mind a tizenhat nő odaveszett.

— **Spanyoljárvány Mexikóban.** Newyorkból jelentik: Az Egyesült-Államokban dühöngő spanyolnáthajárvány Mexikóra is áterjedt. Mexikói jelentések szerint az északi tartományokban többszáz megbetegedés fordult elő, sőt a járvány már Mexikó Cityben is felütötte fejét.

— **Tömegesen csempésznek kokaint Németország-ból Franciaországba.** Párisból jelentik: Az elzászi határrendőrség Mühlhausenben hattagú bandát leplezett le, amely nagymennyiségű kokaint akart becsempészni német területekre Franciaországba. A rendőrség véleménye szerint nemzetközi kokaincsempészbanda tagjait sikerült ártalmatlanná tenni.

— **Zsebtolvaj, aki husz évet töltött börtönben.** Zagreből jelentik: A rendőrség hosszas nyomozás után veszedelmes zsebtolvajt fogott el. A Nikolicseva utca sarkán posztoló rendőr egy jól öltözött, negyven év körüli emberre lett figyelmes, aki egy kirakat előtt áldogáló férfi zsebeiben kotorászott. A rendőr leigazgolta az ismeretlent, aki eleinte méltatlankodva tiltakozott a gyanúsítás ellen, a rendőrségen azonban megállapították, hogy Dresek Krisztián többszörösen büntetett, veszedelmes zsebtolvajjal azonos, aki büncselekményeire eddig husz évet töltött különböző börtönökben és jelenleg is körözik. Dreseket letartóztatták és átadták az ügyészségnek.

— **Villamos és postautóbusz karambolja Beogradban.** Beogradból jelentik: Súlyos kimenetelű összeütközés történt szerdán Beogradban. A postaigazgatóság egyik autóbussza összeütközött egy villamossal és a karambol következtében úgy az autóbussz, mint a villamos megrongálódott. A sofőr és a villamoskocsi több utasa súlyos sérüléseket szenvedett. A baleset ügyében megindították a vizsgálatot annak kiderítésére, hogy a balesetet kit terhel a felelősség.

— **Elfogott betörő.** Petrovácról jelentik: Érdekes szilveszteri kalandja volt Tokár Matija petrováci rendőrzvezetőnek. A rendőrzvezető bizalmas uton értesült arról, hogy egy betörőbanda látogatást készül tenni Szilveszter éjszakáján több petrováci gazdánál, akikről tudták, hogy a Szilvesztert nem töltik otthon és akiknél számíthattak arra, hogy nagyobb mennyiségű pénzt találnak, mert az illetőknek január elsején házvetel fejében nagyobb összeget kellett kifizetniük. A rendőrzvezető részletesen megtudta a betörők tervét és így az is tudomására jutott, hogy először Urnauer Mendel házában készülnek látogatást tenni. Tokár Matija bezárta magát Urnauer lakásába és amikor a háztulajdonos elment, izgatottan várta a betörőket. Nem sokkal éjjel előtt a rendőrzvezető zajra lett figyelmes. Valaki átkulcsal kinyitotta az ajtót és belépett a lakásba. A rendőrzvezető revolvert rántott és a meglepett betörőre tartotta, aki meg sem kísérelte az ellenállást. Tokár Matija a községüzára kísérte foglyát, ahol kiderült, hogy az elfogott betörő Pejín. Zsárkónak hívják. A betörő beismerte, hogy büntársai is vannak és vallomása alapján hamarosan sikerült letartóztatni Jovanovics Vládát, a betörőbanda fejét. Pejint és Jovanovicsot a petrováci rendőrség beállította a szombori ügyészség fogházába.

— **Halálra roncoltak az ütközők egy beogradi tengerészt a noviszadi állomáson.** Noviszadról jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt csütörtökön kora délután Noviszadon a kamenacai vasúti átjárónál. Egy tolató mozdony két vagonat akart összekapcsolni. Egy fiatal tengerészkatona ebben a pillanatban ért a két vagon közé. Az egyik ütköző elkapta és a másik vagon ütközőjéhez szorította. Mire a vasúti személyzet a mozdonyt megállította, a tengerészkatonát az ütközők a felismerhetetlenségig összeroncolták. Malencsics Rodoljub rendőrkapitány és dr. Cseremov György orvos már csak a beállott halált konstatálták. Megállapították, hogy a szerencsétlenül járt tengerészt Jelicsics Ivánnak hívják, Beogradban szolgált és hivatalos ügyben járt Noviszadon.

— **Hét év után önként jelentkezett a rendőrségen egy tolvaj.** Kolozsavárról jelentik: A kolozsvári rendőrségen jelentkezett egy hatvanéves csavargó, aki elmondta, hogy Todor Károlynak hívják, volt iskola-szolga és azért jelentkezett, mert hét év előtt nagy bünt követett el. Egy napon behatolt az iskolaigazgató irodájába, ott feltörte a pénzeszekrényt és abból huszonöt ezer lej ellopott. A pénzzel megszökött és azóta bujdosott. Nemrég megbetegedett és egy cigányasszony kuruzslással gyógyította. Ez a cigányasszony mondta neki, hogy nagy bűn terheli lelkiismeretét és amíg nem veszekel, nem gyógyul meg. Ezért jelentkezett a rendőrségen. A rendőrség letartóztatta és átszállította az ügyészségre.

— **Jogerős lett Boskovic Husszein, a hírhedt kacsakézér halálos ítéletre.** Beogradból jelentik: Boskovic Husszein egyike volt a leghírhedtebb kacsakézereknek, aki bandájával hónapokig garázdálkodott a Szandzsákban és sorozatos gonosztetteivel a környék egész lakosságát rettegésben tartotta. Boskovicot és bandájának nagy részét véres harcok után sikerült kézrekeríteni. A haramiavezetőt a törvényszék golyó általi halálra ítélte és a halálos ítéletet a felelősségi bíróság is helybenhagyta. A semmitűszék most foglalkozott végső fokon az ügyvel, elutasította a benyújtott semmisségi panaszt és így a halálos ítélet jogerőre emelkedett.

— **Szónokiskola nyílt Zagrebban.** Zagreből jelentik: A horvát fővárosban a napokban szónokiskola kezdte meg működését. A Horvát Országos Kultúr-szövetség szervezte a szónokiskolát, amelyben a politikai és egyéb szónoklatok művészetébe avatják be a jelentkezőket. Az intézet előadói a legjobb színészek és pedagógusok.

— **Az amerikai szenátus sürgősen tárgyalja a Kellogg-paktumot.** Washingtonból jelentik: A Kellogg-paktum ratifikálásának sokat vitatott kérdése szerdán végre dőltre jutott. A szenátus úgy határozott, hogy a ratifikációs javaslatot sürgősen napirendre tűzi s a napirend másik aktuális javaslatát, az új flottaépítési programot, csupán a Kellogg-paktum letárgyalása után vitatja meg.

— **A kulai szegény iparosok ujve.** Kuláról jelentik: A kulai ipari terület, mint minden évben, az idén is gyűjtést indított tagjai között. Az adományokból tízenöt szegény iparos családnak juttattak nagyobb pénzsegélyt.

— **Uj ártézi kutak fúrnak Kulán.** Kuláról jelentik: Kulán megkezdődik a harmadik ártézi kut fúrását. A két régebbi kut közül az egyik százhusz, a másik százkilencven méter mélységű. Az egyik kútból gáz is ömlik ki és a vegyvizsgálat fogja megállapítani, hogy a víz alkalmas-e gyógycélokra.

— **Férje klopérált bordadarabját akarja ékszerként viselni egy angol nő.** Londonból jelentik: Egy birminghami ékszerészhez nemrég egy ismert társaságbeli hölgy fordult azzal a megbízással, hogy foglalja számára aranyba és drágakövekbe egy emberi borda darabját. A hölgy megmagyarázta az ékszerésznek, hogy a bordadarabot egy súlyos operáció kapcsán férje oldalából távolították el és ő hitvesi szeretete jeléül most ékszerként óhajtja viselni.

— **Felborult egy utasokkal telt autóbussz — tizenögyen megsebesültek.** Varazsdinből jelentik: Súlyos autószerencsétlenség történt szerdán Varazsdin közelében. Egy utasokkal telt autóbussz, amely Varazsdinből Ormuzs felé haladt teljes sebességgel, az országúton felborult. A kocsi erősen megrongálódott és a betörő alakok cserepei tizenegy utast többé-kevésbé súlyosan megsebesítettek. A szerencsétlenséget az idézte elő, hogy a nagy sebességgel haladó autóbussz első kerekei egy az ut közepén tátonóg gödörbe fúródtak bele, a kocsi felbillent és oldalra dőlt.

— **A szubotical horvát parasztpárt közgyűlése.** A szubotical horvát parasztpárt vasárnap délelőtt tartja rendezévi közgyűlését a Horváth-vendéglő különterében. A közgyűlésen Vukovics József elnök fog elnökölni és azon új tisztikart fognak választani.

— **Súlyos autószerencsétlenség Szlavóniában.** Apatinból jelentik: Súlyos kimenetelű autóbussz-szerencsétlenség történt Szlavóniában, Hrasica község közelében. Egy utasokkal telt autóbussz a sáros országúton megrongálódott és az árokba fordult. A szerencsétlenségnek tizenegy súlyos és több könnyű sebesültje van. A sebesültek közül kettő haldoklik. A hatóságok megindították a nyomozást.

— **A Népszövetség márciusban tárgyalja a kisebbségi kérdést.** Londonból jelentik: A »Daily Telegraph« diplomáciai levelezője úgy értesül, hogy a Népszövetség foglalkozni fog a kisebbségek jogi helyzetével. A kisebbségi kérdés valószínűleg a márciusi ülészakon kerül a Népszövetség elé.

— **A Waldbauer—Kerpely vonósnegyes hangversenye Noviszadon.** Noviszadról jelentik: A Waldbauer—Kerpely vonósnegyes január 12-ikén, szombaton a Szloboda nagytermében hangversenyt rendez. A programon Mozart-, Beethoven-, Csajkovszki-művek szerepelnek.

— **Hasbalötte támadóját.** Apatinból jelentik: Bicka községben véres esemény történt. Kolompár József cigány fejszével megtámadta Szkorupszki Jakab földművest, aki védekezésként revolvert rántott és hasbalötte támadóját. Kolompárt súlyos sérülésével kórházba szállították, Szkorupszkit pedig a csendőrség letartóztatta.

— **Uj törvényszéki bíró Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Az igazságügyminiszter Knezsevic Milija noviszadi járásbíróvá a noviszadi törvényszékhez nevezte ki bíróvá.

— **Mexikóban elraboltak egy francia kereskedőt.** Mexikóból jelentik: Aguas-Callentes városában vakmerő emberrablás történt. Egy felkelő csapat emberrel elraboltak Leon Signoret dugszagdag francia kereskedőt, aki üzleti uton volt Mexikóban. A kormánycsapatok üldözőbe vették az emberrabló felkelőket.

— **Radics Istvánné jogi képviselője Beogradba érkezett.** Sajar dr. az ismert zagrebi ügyvéd Radics Istvánné jogi képviselője Beogradba érkezett. Az ügyvéd nyomban megérkezése után megjelent a törvényszéken és kikérte a parlamenti merénylet ügyének iratát, hogy azokat át tanulmányozza. Sajar dr. Radics István özvegyének képviseletében a vádirat több új személynre való kiterjesztését és sok eddig szóba nem került tanu kihallgatását is kérte.

— **A dunamelléki tartomány választmánya elrendelte a kártékony madarak irtását.** Szmederevóból jelentik: A tartományi állandó választmány egyhangulag elfogadta a kártékony madarak irtásáról szóló javaslatot, amely szerint minden vadászfegyverrel rendelkező polgár köteles a tartomány területén mutatkozó kártékony madarakat irtani és az eljett madarakat a községi előjáróságoknak beszolgáltatni. Az előjáróság díjazásban fogja részesíteni az irtókat.

— **A Falu rossza Bajmokon.** A bajmoki iparosok és kereskedők körének mükedvelő gárdája Szilveszter estjén nagy sikerrel adta elő a Falu rossza című népszínművet. A darab szereplő Romoda Simon, Daku Károly, Svraka Antal, Milkovics János, Svob Etus, Emich János, Erdélyi László nagy sikerrel alakították.

— **A politikai pártok harca a rádióért.** Londonból jelentik: Még nem bizonyos, hogy mikor lesznek a parlamenti választások, a pártok vezetői azonban már buzgón dolgoznak a választási propagandakampány előkészítésén. Mind a három párt emberei hosszú óra tárgyalásokat folytatnak a londoni rádiótársasággal, mert a rádiót is igénybe akarják venni a választók befolyásolására. Eddig még nem sikerült megegyezni, mert a konzervatív párt kikötötte, hogy csak minden harmadik rádióbeszéd lehet ellenzéki. Szóval két konzervatív kortesbeszéd után jöhet csupán egy ellenzéki beszéd és ezen is meg kell osztoznania a két ellenzéki pártnak, a liberális és a munkáspártnak. Ebbe természetesen az ellenzéki pártok nem mennek bele. Remélhető azonban, hogy hamarosan mégis megegyeznek és ekkor rövidesen megkezdődik a rádió-korteshadjárat. Az első beszédek a három párt vezére, Baldwin, Lloyd George és Macdonald fogja elmondani.

— **Eltűnt egy olasz hidroplán.** Karthagóból jelentik: Egy olasz katonai vizirepülőgép, amely szerdán három emberrel Melillába indult, nyomtalanul eltűnt. Több hadihajó indult el felkeresésére.

— **Lágralobbant Berlinben egy benzintékoállomás.** Berlinből jelentik: A Grossgörschenstrasse egyik épületében szerdán este veszedelmes tűz pusztított. Az épület földszintjén benzintöltő állomás van, ahol renga-teg benzín és más gyúlékony anyag volt felraktározva. A tűz eddig még felderítetlen okokból a benzintékoállomásban keletkezett s hamarosan az egész épületre áttért. A benzintöltő állomás mellett gyarmattáruizlet volt, amely szintén teljesen leégett. A ház lakóit csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudták idejekorán kimenteni az égő épületből. Nyolc lakó füstmérgezést és könnyebb égési sebeket szenvedett. A tüzet csak a késő éjszakai órákban tudták lokalizálni.

— **Elkészült a leggyorsabb gyorsvonati mozdony Ausztriában.** Bécsből jelentik: Az osztrák államvasutak műhelyében most mutatták be a kereskedelmi miniszternek az osztrák vasút legújabb mozdonyát, amelynek teljesítő képessége nagy mértékben felülmúlja az eddig készült gyorsvonati mozdonyokat. A mozdony sebessége az eddigi 90 kilométeres maximális sebesség helyett óránként 120 kilométer, hajtóereje 2000 lóerő helyett 3000 és a normális 550 tonnás gyorsvonati megterhelés mellett a Bécs és Salzburg közötti utat másfél órával hamarabb teszi meg, mint a most közlekedő gyorsvonatok.

— A jövő évben Beogradban tartják meg a nemzetközi szláv szokolyversenyt, Beogradból jelentik: A jugoszláv szokól szövetség beogradi vezérigazgatósága elhatározta, hogy 1930-ban Beogradban tartják meg a szláv nemzetek nemzetközi szokolyversenyt. A szokól szövetség vezetősége már megkezdte az előkészületeket. A verseny pályát a kis Kálmándán alatti vár területén jelölték ki. A tribünök, pavillonok, csarnokok és szertárak építését még az idén befejezik.

— Hétfőn általános munkaszünet lesz Szubotícán. A szubotici főkapitányság közli: Hétfőn, szerb karácsony első napján, az üzletek zárásáról és nyitására szóló szabályrendelet alapján teljes munkaszünet lesz Szubotícán. Ezzel szemben vasárnap, január 6-án, Három Királyok napján, az üzletek egész napot át nyitva tarthatók.

— Halálos féltékenységi dráma egy szerémségi községben. Rumáról jelentik: A szerémségi Nikincin halálos féltékenységi dráma játszódott le. Pál András napszámot már évek óta közös háztartásban élt Deák Erzsébettel, aki törvényes férjétől még nem vált el. Pál sürgetésére az asszony megindította férje ellen a válópert. A férfi rendkívül féltékeny volt vadházastársára, a házból sem akarta kiengedni és emiatt napirenden voltak közöttük a veszekedések. Néhány nappal ezelőtt Deák Erzsébet a férfit engedélye nélkül kiszökött a házból és egy táncmulatságra ment. Amikor az asszony éjjel hazalopózott, Pál András az ajtó mögött őbrön várta, kezében egy hatalmas konyhakéssel. Abban a pillanatban, amikor Deák Erzsébet belépett, a férfi előugrott rejtékelyéről és a kést teljes erejéből az asszony szívébe döfte. A szerencsétlen nő azonnal meghalt. Pál a gyilkosság után önként jelentkezett a csendőrségen, amely letartóztatta.

Dr. Schreiber Zoltán szemészspezialista, operatőr Aleksandrova ul. 15, rendelését újból megkezdte.

— Összeveszett a feleségével és világkörüll utra indult. Zagrebból jelentik: Érdekes világkörüli utazó érkezett csütörtökön Zagrebba. A Globetrotter cseh nemzetiségű, Kochmann Péternek hívják, biciklivel járta a világot és eddig több mint negyvenezer kilométert hagyott maga mögött. Zagrebba érkezése napján felkereste néhány nagyobb zagrebi lap szerkesztőségét és érdekes beszélgetés keretében számolt be eddig megtett nagy utjáról. Elmondotta, hogy Pilsenben élt mint az egyik ottani kereskedelmi vállalat tisztviselője. Egy évvel ezelőtt valami miatt összeveszett a feleségével és a család jelenet vége az lett, hogy a tisztviselő köszönés nélkül kirohant a szobából, egyenesen egy ügyvédismerősehez szaladt, akit megkért, hogy felesége ellen haladéktalanul indítsa meg a válópert. Az ügyvédtől az irodájába ment, felült kerékpárjára és elhatározta, hogy biciklivel körülutazza a világot. Az elhatározás komoly volt, amit az is mutat, hogy Kochmann eddig négy országot járt be és Zagrebból Törökországba és Bulgáriába indult. Feleségével még most sem békült ki és saját kijelentése szerint nem is akarja többé látni az asszonyt még akkor sem, ha sikerrel fejezi be vállalkozását.

A szlavorországi és szerémségi pénzügyi hatóságok beosztása. A jövő év január elsejével életbelépő új adótörvény értelmében Szlavorország és Szerémség is új pénzügyi hatóságokba lesz beosztva. Szlavorországban a főbb pénzügyi hatóságok Viroviticán, Szlatinán, Daruváron, Pakrácon, Nova-Gradiskán, Pozsegán, Szlavoron-Brodban, Nasicén, Djakovón, Oszijeken, Dárdán, Vukováron, Vinkovcán, Siden, Breskon, Bosna-Samacon, Derventán és Gradacsaccon lesznek. A Szerémség három pénzügyigazgatóságba fog tartozni és pedig a noviszadi, oszijekai és beogradihoz. Az oszijekiehez tartoznak: a vakovári, vinkovci, sidi, a noviszadihoz a szremszki-karlovci-i, az irigi és az iloki, míg a rumai, szremszki-mitrovicait és a zemu- nit a beogradi pénzügyigazgatóságokhoz csatolják.

— Tisztasági razzia Moion. Molról jelentik: Dr. Mateics Vladisláv járási főorvos csütörtökön tisztasági razziát tartott Moion. A razzia során az összes kávéházakat, vendéglőket, borbélyműhelyeket és ételmezőket felülvizsgálta és sok helyen állapított meg szabálytalanságokat. A járási főorvos több ízben tulajdonosát szóbelileg figyelmeztette, hogy a jövőben tartásuk be a tisztasági szabályrendeleteket, több tulajdonos ellen pedig, akiknél súlyosabb szabálytalanságokat konstataáltak, megindították az eljárást.

Január 15-ikéig be kell adni Szubotícán a házbevallomási ivateket. A szubotical pénzügyigazgatóság arra való tekintettel, hogy eddig igen kevesen adták be a házbevallomási ivateket, csütörtökön felhívást tett közzé, amelyben felhívja a szubotical háztulajdonosokat, hogy január 15-ig feltétlenül nyújtsák be a vallomási ivateket a pénzügyigazgatósághoz, mert ellenkező esetben viselni fogják a súlyos törvényes következményeket. A vallomási ivateket minden háztulajdonos tartozik beadni tekintet nélkül arra, hogy egyedül lakja-e az épület, vagy lakói vannak és hogy eddig kötelezve volt-e a vallomási iv benyújtására vagy nem. Azoknak is be kell adni a vallomási ivet, akik ideiglenes adómentességet élveznek. A vallomási ivateket az eddigi szokásoktól eltérőleg a Jedinstvo könyvkereskedésben kell megvásárolni egy dinárért és azt nem fogják kikézbcsíteni a házhoz, mint a múltban. A vallomási ivatek kitöltésére külön felhívja a pénzügyigazgatóság a háztulajdonosok figyelmét és közli, hogy a törvény értelmében az ivatek a városi adóhivatal tisztviselői díjmentesen kötelesek kitölteni a jelentkezőknek. Az ivatekban fel kell mutatni azt is, hogy az elmúlt évben mennyit költöttek el az épület tatarozására, mert tatarozás esetén a törvény értelmében a háztulajdonosnak a bérösszeg 25 százalékát tatarozás címén levonják az adóalapból, ami az adókiszámításnál lényegesen csökkenteni fogja az összeget. A vallomási ivateket nem a városi adóhivatalnál, hanem a pénzügyigazgatóság 5. számú szobájában kell benyújtani január 15-ig.

JEMALT

az első és egyetlen olyan preparátum, amely Dr. Wander-féle mála-aktivonából és szárazított 50 százalékos csukamájolól készült és nem tartalmaz sem emulgeztót, sem cukrot. A Jemalt szárazon vagy tejjel levarázsolható és íz-mentes. Felmentés és gyermekgyógyászat szívesen veszik be és különösen a rózsaszínűknek nélkülözhetetlen.

Kapható: a gyógyszerárakban és drogeriákban kis dobozzal 25 dinárért, nagy dobozzal 42 dinárért

— Tanítógyűlés Zsabaljon. Sztaribecsejről jelentik: A sztariibecseji, zsabalji és titeli járás tanítói a napokban Jakovljevic Toma tartományi tanfelügyelő elnöklete alatt tanítógyűlést tartottak Zsabaljon. A gyűlés az elnök indítványára hódoló táviratot küldött Öfelsége Aleksandar királynak és táviratilag fordultak Grol Milan közköztartásügyi miniszterhez az egységes iskolai törvény érdekében. Jakovljevic tanfelügyelő az iskolai költségvetésről, Jankovic Milos Sztaribecsej—zsabalji járási tanfelügyelő pedig az iskola-látogatások alkalmával szerzett tapasztalatairól számolt be. A gyűlés után bankett volt.

— Teadélután a Népkörben. A Népkör január 7-én, szerb karácsony első napján délután öt órakor tartja első teadélutánját. Külön meghívót nem bocsát ki a rendezőség. Jegyek a rendezőknek és a Népkör gondnokának kaphatók. Egy jegy ára tíz dinár.

Ljubljánában rendezik az ideai országos uszóbajnokság versenyeit. Beogradból jelentik: A napokban tartották meg Beogradban a jugoszláv uszósövetség évi közgyűlését, amelyen harmincöt tagesztyület közül huszonkettő volt képviselve, köztük a szombori Sportegylet is. A közgyűlésen megválasztották az új tisztikart és elhatározták, hogy az országos uszóbajnokság versenyeit az idén Ljubljánában rendezik meg augusztus 9., 10. és 11-ikén. Egyben kisorsolták a vízipólóbajnokság versenyeit is. Ezek szerint Szombor 9-ikén Dubrovnikkal, 10-ikén Splittel és 11-ikén Ljubljana csapatával fog mérkőzni.

— A novacrnjai iskolágyerekek ajándéka. Novacrnjáról jelentik: Novacrnján a szegény iskolás gyermekek részére 5500 dinárt gyűjtöttek össze. Ebből az összegből harminc gyerek ruhát, huszonegy cipőt kapott. Az adakozóknak ezután mond köszönetet az iskola igazgatósága.

— Felakasztotta magát egy moll legény. Molról jelentik: Pesty Sándor tizenhétéves gazdalgény a házuk udvarán levő istállóban egy gerendára felakasztotta magát és mire rátaláltak, már halott volt. A fiatalember összeszólalkozott a testvérével és valószínűleg ez a veszekedés keserítette el annyira, hogy elkövette végzetes tettet.

Étvágytalanságnál, rossz gyomornál, hékrekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcsere zavarnál, csatlakoztatásnál és bőrvizketésnél a természetes »Ferenc József« keserűviz rendbehozza a gyomor és a belek működését és megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttorője megállapította, hogy a »Ferenc József« víz abszolút megbízható hashajtó. Kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és fűszerüzletekben.

SZINHÁZ

A Régi nyár a Népkörben. A Népkör kitünő műkedvelői szombaton, január 12-én mutatják be a »Régi nyár« című látványos revü-operettet elsőrendű szereposztásban és igényes kiállításban. A főbb szerepeket Raczkó Ilus, Fehérváry Márta, Deutsch Janka, Toldy Gizzi, Kókay Dezső, Noszty Béla, K. Lazarev Pál, Horváth Lajos játsszák. Az előadást vasárnap, 13-án megismétlik és ugyanaznap délután mérsékelt helyárák mellett az »Ábriss rózsája« nagyszerű amerikai vígjáték kerül színre a bemutató szereposztásában. Jegyek elővételben a Rudics utcai Labor-palotában lévő Gizella trafikban kaphatók.

Műsoros-est a napközi gyermekotthon javára. A Munkássegély-egyesület a szubotical napközi gyermekotthon javára január 5-ikén, szombaton a Bárány-szálloda termeiben műsoros estet rendez, gazdag műsorral. Az estén először mutatkozik be Szubotícán a szavalókórus, amely a munkásdalárda tagjaiból alakul és itt először fogja megismertetni a közönséggel ezt a külföldön már annyira népszerű kollektív művészi műfajt. Ezenkívül a Granicsár és a Munkásdalárda énekműveivel szerepel a műsoron, Dimitrijevic Nikola hegedűszámmal, Diamant Ernő dr. zongorakísérettel, Sternberg Lili és Blumenberg Magda pedig egy groteszk táncsal, amit Landau Juliska tanít be. A műsort tánc követi. Jegyek elővételben Krécsi könyvkereskedésben.

Elmarad a Doktor ur vasárnap délutáni előadása. A Katolikus Legényegylet vasárnap délutánra hirdetett műkedvelői előadása, »A doktor ur« felújítása technikai akadályok miatt elmarad.

A Hakoah előadása a Népkörben. A szubotical Hakoah műkedvelői gárdája január 24-ikén adja elő a Népkör színpadán a Gólem című operettet. A darab főszerepeit Scheinberger Elza, Fehérváry Márta, Garai Béla, Deák Kornél, Fried László, Klein Jenő, Boros Miklós és Böhm Jenő játsszák.

Műkedvelői előadás Kulán. Kuláról jelentik: Újév estéjén igen sikerült műkedvelői előadást rendezett a kulai katolikus ifjúsági egyesület, amely ugy erkölcsi, mint anyagi tekintetben fényesen sikerült. A tiszta jóvedelmet könyvek beszerzésére fordítják. Az előadás rendezése körül Máthás Kálmán lelkes buzgólkodott.

A sztariibecseji katolikus olvasókör Szilveszter-estje. Sztariibecsejről jelentik: A sztariibecseji katolikus olvasókör műsoros Szilveszter estet rendezett, amely a legnagyobb siker jegyében zajlott le. Az előadott darabokban az összes szereplők tudásuk legjavát adták, amit a hálás közönség szünni nem akaró tapsal jutalmazott. A siker részesei: Rajsl Marcelka, Sárvári Ferenc, Nagy István, Sárvári Böske, Simovics János, Börcsök Béla, Sági György, Ónody Vilmos, Kömives Ferenc és Sipos Ferenc.

Műkedvelői előadás Bácskoprovoszelón. Petrovoszelóról jelentik: Az Iparos Olvasókör kitünő műkedvelőgárdája vasárnap este mutatta be Bus Fekete László Páros csillag című négyfelvonásos meséjátékát. A közönség, amely szívesen megéltette a színháztermet, kitünően szórakozott és mindvégig lelkesen ünnepelte a kiváló szereplőket, akik közül különösen Mészáros Mariska, Szabó Sándor, Horváth József, Kaszás Piroška, Trieb Annuska, Vanga Mihály, Bün István, Pecze Gusztáv, Koliger János, Nagy Vicuska, Trieb Gyula, Baranyi Pál, Lajber Sándor, Mikula Jenő és Szemő János kaptak sok tapsot. A nagyszerű

A sztariibecseji játékonny magyar négyeslet műsoros Szilveszter-estje. Sztariibecsejről jelentik: A sztariibecseji játékonny magyar négyeslet ideai műsoros Szilveszter-estje erkölcsi és anyagi sikerrel zajlott le. A nagy gónddal összeállított műsor keretében az összes szereplők tudásuknak legjavát adták. Gábor Andor: »A kofa« című bohoczatában Bácskay Vally el-sőranguan alakította mulatságos gazdag szerepét, Tihanyi Lili és Klimes Bandi sok hozzáértéssel segítettek elő a darab sikerét. Krámer Sári pillangótáncával egy csapásra meglágyította a közönséget, amely szünni nem akaró tapsviharral honorálta a fiatal és tehetséges szereplőt. Pavkov Pál: »Borura derü« című páros jelenetében Gyarmathy Boriska és Róza István brilli-roztak közvetlen játékkal. A »Mazurka« táncszólót Liebhardt Évike sok ügyességgel vitte sikerre. Zagon István: »Szakítás« című vígjátékában Katona Aranka és Sándor Györgyi arattak szép sikert, Klimes Bandi diákja élethű volt. Egy táncszámban Dégi Piri művészi képességeket árult el, szép háttérrel szolgáltak: Bolya Elly, Bottka Dóra, Papp Böske, Adam Biri és Tapolicsányi Marika. Nóth Károly: »A nyula« című vígjátékában Galambos László alakítása hivatásos színésznek is dicséretre vált volna, Gínder Schumacher Aranka játéka szintén felülhaladta az átlagos műkedvelők képességét. A darab többi szereplői: Gráfi János, Klimes Bandi és Róza István is megérdemelt sikert arattak. A groteszk-táncban Krámer Sári, Liebhardt Évike, Tihanyi Lili és Sándor Györgyi mutattak elsőrendű tudást. A konferencier szerepét dr. Zelenay Miklós töltötte be kitünően. A műsor után jazzband mellett, a legjobb hangulatban reggelig maradt együtt a nagyszámú közönség.

Patent nyitóval

Schmoll-Pasta

50 év óta a legjobb cipócrém

Tündökölni fog

PYRAM

növényi pasztával kezeli!

Minden jobb üzletben kaphatja!

SPORT

Nagy érdeklődés előzi meg a vasárnapi
vivőmatinét

Vívóakadémia, hölgy- és gyermekvívás a programon

A hónapok óta teljesen eseménytelen szubotocai sportéletben örvendetes aktivitást jelent a január hatodikai vívőmatiné megrendezése. Ez a világszerte virágzó sportág ezzel a matinével Szubotocán is a sportolók érdeklődési körébe kerül.

A Vívóklub olyan nagyszabású programot állított össze a vasárnapi matinéra, hogy az már magában is biztosítéka a sikernek. Megállapítható, hogy a sportközönség nagy érdeklődéssel tekint a matiné elé, amelynek minden egyes száma a legkiválóbb sportélvezetet fogja nyújtani. A legnagyobb érdeklődés a vívóakadémia iránt nyilvánul meg, amelynek keretében a jugoszláv vívósport kivételes képességű reprezentánsai, mint Fröhlich Ferenc kardvívóbajnok, Freund György a törvívás bajnoka és Kauter Géza az országos bajnokság második helyezette mutatják be a vívás klasz-

zikus szépségeit. Az akadémián a szubotocai vívókön kívül a noviszádi és becskeréki vívóegyesületek legjelesebbjei is részt vesznek.

Kivételes érdeklődés tapasztalható a hölgyvívás iránt is, amely most vonul be a Jugoszláviában kultivált sportágak közé. A Vívóklub reméli, hogy a vívósport a hölgyek között is csakhamar közkezeletté válik Szubotocán, mert a matinén szereplő tehetséges hölgyvívók: Schréger Lili, Streisinger Manca és Török Anni a legjobb propagálói lesznek a vívósport elterjedésének a nők körében.

Kedves programszáma lesz a matinének a gyermekvívás, amelyen Toricselli mester legifjabb tanítványai mutatkoznak be a közönségnek.

A matiné vasárnap délelőtt tizenegy órakor kezdődik a Francia Klubban. Belépődíj nincs.

Jugoszlávia is benevezett
a ping-pong világbajnokságra

Budapestről jelentik: Az asztali tenisz (ping-pong) világbajnokság ezévi versenyét Budapesten rendezik meg. A versenyek január tizennegyedikén kezdődnek és arra már eddig is nagyszámban érkeztek be az egyes országok nevezései.

A ping-pong világbajnokságra a jugoszláv asztali tenisz szövetség is elküldte nevezését. Jugoszláviát minden valószínűség szerint a zagrebi ping-pongozók fogják képviselni a világbajnokság budapesti versenyén, miután ez a sportág Zagrebban talált leginkább művelésre. A Vajdaságban, így főleg Szomborban és Szubotocán is rendszeresen foglalkoznak már ping-

ponggal, de a szervezetlenség miatt ezek a játékosok még aligha kerülnek a válogatott csapatba. Jugoszlávia válogatott csapatában Noviszadról Róka György és Klaber Károly is részt vesznek, akik a verseny ma megejtett sorsolása szerint tizennegyedikén Bara és Szabados magyar versenyzőkkel mérkőznek.

A világbajnokságra eddig Jugoszlávián kívül, Magyarország, Ausztria, Anglia, Lettország, Csehszlovákia, Románia, Wales, Litvánia, Németország és India neveztek be és valószínű Franciaország részvétele is, úgyhogy vele együtt összesen tizenegy nemzet ping-pongozói vesznek részt a világbajnokság versenyén.

KÖZGAZDASÁG

A noviszádi pénzügyigazgatóság
új hatásköre

Bugarszki Tódor pénzügyigazgató átvette
hivatalát

A pénzügyminiszter — mint már jelentettük — az új adótörvény életbeléptetésével egyidejűleg nagyobb változtatásokat eszközölt a pénzügyigazgatók sorában és így a noviszádi tartományi pénzügyigazgatóság élére Bugarszki Tódor noviszádi pénzügyigazgatósági inspektor, helyettes igazgató, a jugoszláv pénzügyigazgatósági hivatalnokai kar egyik legtehetségesebb tagja került. Bugarszki Tódor kinevezése a polgárság széles körében meglepetést keltett, mert az új pénzügyigazgató osztályon becsületet élvez, mint olyan főtisztviselő, aki igazságos, megértő és aki mindenkor össze tudja egyeztetni az állam, a törvények és a polgárság érdekeit.

Felkerestük Bugarszki Tódor igazgatót és megkértük, nyilatkozzon a *Bácsmegyei Napló* számára programjáról és az új pénzügyigazgatóság hatásköréről.

— A vajdasági tartományi pénzügyigazgatóság január elsejével megszűnt — mondotta Bugarszki igazgató — és ezáltal mint noviszádi pénzügyigazgatóság fog továbbműködni, de hatásköre és működési köre nagyobb lesz, mint volt eddig. A noviszádi pénzügyigazgatósághoz ezáltal az egész Bácska, a Szerémség Duna melletti része — a sztarapazovai, az iregi és az iloki politikai járások — és Becskereket is beleértve Észak-Bánát tartozik és nemcsak területileg lesz sokkal nagyobb, mint eddig, de hatáskör tekintetében is. Leginkább az impérium előtti pénzügyigazgatóságok hatásköréhez lehet hasonlítani.

— A hatáskört illetően a múlttal szemben a kö-

vetkező eltérések vannak: az egyenes adókat elsőfokon nem az igazgatóság szabja ki, kivéve a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adóját, amelyeket elsőfokon a pénzügyigazgatóság fog megállapítani, míg a többi adókat a járási pénzügyi hivatalok fogják elsőfokon, részben önállóan, részben az adókiivetőbizottságok útján megállapítani. A járási pénzügyi hivatalok útján önállóan kiszabott adókat másodfokon a pénzügyigazgatóság fogja felülbírálni, míg a járási pénzügyi hivataloknál működő adókiivetőbizottságok kivetése ellen beadott felszólamlásokat a pénzügyigazgatóságnál működő reklamációs bizottságok vizsgálják felül. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adókiivetése ellen beadott felszólamlások a pénzügyminisztériumban kerülnek másodfokon. Illeték kérdésében a pénzügyigazgatóság nagyjában másodfokú hatóság lesz és csak egyes esetekben lesz elsőfokú hatóság. Fogyasztási adó-kérdésekben a pénzügyigazgatóság legnagyobb részben elsőfokú hatóság lesz és csak bizonyos kivételes esetekben másodfokú fórum. Viszont eddig nem tartozott a tartományi pénzügyigazgatóság alá, de most oda fog tartozni: a vámhivatal és e célból a pénzügyigazgatóságnál külön előadó lesz a vámhivatali ügyek intézésére, vagyis külön vámhivatali osztály lesz a pénzügyigazgatóságnál. A tartományi vámfelügyelőség megszűnik és ennek munkakörét veszi át az új osztály. Hasonlóképpen megszűnik a tartományi kataszteri igazgatóság is és a pénzügyigazgatóságnál ezeknek az ügyeknek intézésére külön előadóval és több tisztviselővel külön osztály létesül. A pénzügyigazgatóság területén hét kataszteri hivatal fog működni, amelyek átveszik a községek által eddig vezetett kataszteri nyilvántartásokat, térképeket és birtokleveleket és a közönség számára ezek fogják a kívánt felvilágosításokat nyújtani.

— Remélem, hogy az új adótörvény némi könnyítést fog a polgárságnak hozni. Megszűnt a jövedelem-

adó, kevesebb lett a harmadosztályú kereseti adó, megszűnt a ház osztályadó, de az állammal viszont szükség van az eddigi adójövedelemre. Egyensúlyba kell tehát az adókiivetést hozni a szükséglettel és a polgárság teherbírással. Mert nagyon jól tudom, hogy a jelenlegi súlyos gazdasági helyzet mellett mennyire fontos és szükséges, hogy megértő módon történjen a polgárság megadóztatása és lehetőleg kiegyenlítettessenek a múltban fennálló nagy eltérések és megszűnjenek az igazságtalanságok. Régi tisztviselő vagyok és egész pályámon azon fáradoztam, hogy az állam, a törvények és a polgárság érdekeit összeegyeztessem, mert mérlegelni kell a helyzetet, a lehetőséget és a polgárság teherbíróképességét. Soha egyetlen esetben sem engedtem meg, hogy a polgárság butorait elárverezték, még ha a fennálló törvények ezt parancsolólag elő is írták. Mindig megértéssel voltam a mai idők súlyos és nehéz helyzetével szemben. Mindig segíteni akartam a polgárságon, amellett, hogy meg kellett védenem az állam érdekeit. Új állásomban ugyanezeket az elveket viszem magammal és hiszem, hogy könnyíteni fogok tudni az adófizető polgárság helyzetén. Természetesen ez nem történhetik az állam érdekei ellenére. Ennek a célnak szolgálatába állítom a magam és a vezetésem alá került pénzügyigazgatóság munkáját.

Bugarszki Tódor igazgató csütörtökön vette át a pénzügyigazgatóság vezetését.

Kölcsönös szociális munkásbiztosítás Jugoszlávia és Németország között. Berlinből jelentik: Jugoszlávia és Németország között szerződés jött létre, amelynek értelmében a két ország állampolgárai mindkét államban kölcsönös szociális biztosítást élveznek. A megállapodás értelmében a német munkások Jugoszláviában és a jugoszláv munkások Németországban ép olyan elbánásban fognak részesülni, mint a két ország salát állampolgárai. A nyugdíj- és balesetbiztosításnál az egyik államban beszámítják azokat az összegeket, amelyeket az illető munkás a másik államban már befizetett. A szerződés már legközelebb a két állam parlamentje elé kerül ratifikálás céljából.

A dobrovoljacok adóhátralékértörlesztési kedvezménye. A pénzügyminisztérium rendelkezett arról, amelyben megengedi, hogy a dobrovoljacok ötévi adóhátralékát, 1929 január elsejétől számítva, öt éven belül fizethessék be öt egyenlő részletben. A rendelkezést a szubotocai pénzügyigazgatóság megküldte a szubotocai járás községi képviselőtestületeinek mihez tartás végett.

A szentai járásban az állam saját kezelésében fogja beszédni az adókat. Szentáról jelentik: Az új adótörvény értelmében, amely új napján lépett életbe, valamennyi községnek nyilatkoznia kellett, hogy januártól kezdve vállalják-e továbbra is az állami adók kivetését és behajtását. A szentai járás valamennyi községe clyan értelmű határozatot hozott, hogy továbbra is vállalja az állami adók kezelését. Minthogy azonban ez tetemes költséggel jár, a behajtott állami adók öt százalékát kérték, mert az új adótörvényben biztosított ellenérték, a végrehajtási költség a községek kiadásának egy tizedrétege sem fedezi. Ugyanis a szentai járás községei: Ada, Mol, Horgos, Martonos együttvéve tisztviselői tartanak és fizetnek, akik kizárólag az állami adóüggyel foglalkoznak, emellett 30.000 dinárt költenek évenként állami adónyomtatványra. A pénzügyminisztérium elutasította a községek kérését és az állami adómunkálatok végzésével a pénzügyigazgatóságot bízta meg. A pénzügyigazgatóság tisztviselői kara azonban annyira túl van halmozva munkával, hogy a személyzet szaporítása nélkül nem lehet új munkát rájuk bízni, de még hitel sem nyithat a pénzügyminisztérium a szükséges nyomtatványok beszerzésére. A pénzügyminisztérium különben Horgost és Martonost ki akarja vonni a szentai pénzügyigazgatóság hatásköréből és a novakanizsai pénzügyigazgatósághoz akarja csatolni. A két érdekelt község nagyarányú mozgalmat indított, hogy a költséges és hosszadalmas novakanizsai átkapcsolási tervet ejtsék el.

A behozatali vám hitelezését kéri a becskeréki kamara. Becskerekéről jelentik: A becskeréki kereskedelmi és iparkamara érdekes előterjesztést küldött a kereskedelemügyi minisztériumhoz. Az előterjesztés kifejti, hogy a kereskedők súlyos anyagi helyzetének egyik jelentős oka az a körülmény, hogy a kereskedők a mai viszonyok között kénytelenek áruikat hosszú lejáratu hitellel elhelyezni, viszont nekik, a külföldről jövő árukért nagy összegeket kell fizetni behozatali vám címén, amit rendszerint bankban kell felvenniük magas kamattal. Ezért azt indítványozza a bánáti kamara, hogy az importőrök részére a behozatali vámot félévvel hitelezék, természetesen megfelelő garanciák ellenében.

Raktáron levő teljesen új, modern hálószoba olcsón eladó Cím a kiadóban

Szomborban a város legforgalmasabb helyén, jófalu, biztos egzisztenciát nyújtó fűszer- és csemegéüzlet - más vállalkozás miatt - eladó Felvigázi útszalgal dr. Szántó Mihály Sombor

A Vajdaság egyik legforgalmasabb tiszamenti városában modern kényelemmel berendezett sörcsarnok és étterem mely kevés tökével szállodának is alkalmas, más vállalkozás miatt, kedvező fizetési feltételek mellett eladó Cím a kiadóban

Új szerszámgépek, sámalom, szószó, 42-es malomkőjárt, hengerrovátkoló és csisológép, transzmisziós, kuplungos és szíjtárcsák legolcsóbb árban kaphatók Reiss Dezső technikai ügyintéző Subotica, Paja Dobrovača ut. 8

Most van itt az alkalom!

Sok ezer vevőknek fizettünk már ki nagy nyereségekkel!

ÖN IS NYERHET!

Az állami osztálysorsjáték 17. sorsjátékának első osztályának húzása január 15-én kezdődik 1 kettős egész 200 din., egész sorsjegy 100 din., fél sorsjegy 50 din., negyedsorsjegy 25 din.

Postaköltséget 200 dináros rendelésnél nem számítunk 200 dináron aluli rendelésnél postaköltség 2 dinár

Lepedát és Jovánovics

a Vajdaság elismerten legszerencsésebb és legnagyobb sorsjegy főelárusítók

Telefon 214 Subotica Telefon 214

Rendeljen Ön is azonnal sorsjegyet!

Új regény! Új regény!
Quasimodo
 Ivánov meg a szeretője
 Fenyves Ferenc előszavával,
 mely BRAUN HENRIK halálának tizedik évfordulójára jelent meg
Ara 40 dinár
 Megrendelhető a Bácsmezei Napló könyvosztályánál

Orosz-svéd
TRAPEZ
 hó- és sárcipő
 felülmulhatatlanok!

Naponta friss pörkölt kávé csak Sugár Manóval

KÖLCSEI KÖNYVTÁR és ANTIQVARIUM Szabolca, Szt. Anna-utca 16. 1052. (Havas utca)
ELAD és VESZ
 jó állapotban levő hazai könyvek. Könyvtárakat bizalmasan eladásra előad. Könyvek már 2 dinártól kaphatók.

Minden típusu autót szak- javít sz. rűben Arnold, Subotica Pósa ut. 8 és Sandalova ut. 7

Úveg és porcelán városi és vidéki áru Csak visszatérőknél! Kereskedők legjobb beszerzési forrása Legolcsóbb napi árak Karlo Kopp Vel. Beckerek Raktár: II. külkerület 3/0, a Gyay-v. négyi közlekedésben 5404

TÁRCA

Deli Marci különös esete

Írta: Orbók Attila

A 106-os cella lakója «köztiszteltnek örvendte» a hatalmas börtönben. Ugy beszéltek a foglyok a 106-osról, mint a szalóknokban irigyelt nagy gavallérokról és művészekről szoktak. Mert a 106-os polgári néven Deli Marci műszerész, nem volt amolyan közönséges fogoly, mint a többi, aki egészen köznapi bünökért, kabátlopásért, zsebmetszésért, betörésért került ebbe a nagy, sárga épületbe, amelyek csak udvarra nyíló ablakai voltak. Az ő esetéről hasábot írtak a napilapok, fényképét közölték a képesújságok, a kabarékban kuplékat énekeltek róla s bizony még a fogházigazgató ur is nagyon barátságos hangon beszélt vele.

Deli Marci, a nevezetes 106-os, «civil korában» műszerész volt, nagyon szép és finom gyerek, aki szerette a jó társaságot, ahova könnyen be is jutott. Mert hát ő nemcsak műszerész volt, hanem ünnepelt sportember, a világhírű VBP futballesapat nagyszerű középsőjátéka.

Deli Marci a nők kedvence volt. Nagyon gyakran kapott szerelmesleveleket bakfisoktól vagy éltesebb hölgyektől. Ő azonban csak a legtrikább esetében ismerkedett az ismeretlen hödölökkel, mert szerette a költöket s valami nagy, felséges szerelemre vágyott, olyanra, ahol ő kezd az ostromot, mint a mecseken.

Egyszer aztán eljött a várva-várt nagy szerelem. Egy nevezetes küzdelem után, mikor három gólt rugott az angol profi hálójába, a szövetségi bíró Deli Marcit bemutatva egy magas, karsú, szőke, rendkívül elegáns hölgynek. A feltűnően szép hölgy Ostfai báró özvegye volt s legendákat meséltek zajos múltjáról. Mielőtt az öreg, dugszagú báró felesége lett volna, nagy mulató táncosillaga volt. A férje után hatalmas vagyon örökölt, illendően, kerek egy esztendőig gyászolta őt s a gyászév leteltével is kegyeletesen őrizte emlékét. A báró nagy sportmecenás volt s a fiatal özvegy férje halála után is elment minden nevezetesebb sportünnepségre, versenyre.

A báróné nagyon melegen gratulált Deli Marcinak s meghívta magához másnap délutánra teára. A diadalmas futballesatár, akit klubja dédelgetett és angol eleganciával öltöztetett, izgatottan lépte át a báróné palotájának küszöbét, persze kifogástalan smokingban; a futballbíró kioktatta, hogy délutáni teán, előkelő társaságban így kell megjelenni.

Deli Marcit, legnagyobb meglepetésére, teljesen

egyedül fogadta a báróné, bűbajos pongyolában, enyhe fényben uszó, pazar budoárban.

A fiatal műszerész jól tudta, hogy ez rendkívüli megtiszteltetés s alig egy órát csevegett a bárónéval, már szerelmet vallott neki... Még pedig olyan lendületes, szinte kitérővel, hogy a szép báróné nem bírt ellentánni.

Deli Marci szerelmes volt, halálosan szerelmes...

Hogy aztán mi történt, a nagynevű csatár s az ünneplést szépségű báróné között, az örök rejteley maradt a szenzációra éhes közönség előtt. Amnyi mindent írtak össze-vissza az esetről az újságok, hogy az igazságot csak nyilvános bírósági tárgyalás tisztázhatta volna a közvélemény előtt. De a bűnpör zárt tárgyaláson folyt le s a világ végeredményben csak annyit tudhatott meg teljes bizonyossággal, hogy Deli Marcit öt esztendő börtönre ítélték, mert a bárónét saját palotájában három revolverlövéllyel súlyosan megsebesítette.

A zárt tárgyalásról sok mindenféle ellenőrizhetetlen hírszivárgott ki, többek között az is, hogy Deli Marci igazí gentlemanként viselkedett, semmit sem árult el végzetes tettének okáról, csak annyit, hogy szerelmes volt a bárónéba, aki szakított vele minden igaz ok nélkül...

A 106-os beteg, sápadtan, összetörve került a fogházba, de rövid idő alatt talpraállott, kissé meglazított s gyakran jókedvűen fityörészett. Nem volt rossz dolga. Kivételes módon, nagyon jól bántak vele, az igazgató egy üres cellát műhelynek rendeztetett be, ahol Deli Marci az állami tudományos intézetek műszerét reparálta, vagy ha munkája nem volt, regényeket olvasott.

A 106-os cella folyosóján a porkoláb Kovnyák ur volt, aki az utóbbi időben, úgy látszik, betegeskedett; nagyon lesoványodott s hosszú fekete bajusza szomorúan csüngött alá.

A bus Kovnyák, amikor látta, hogy a 106-ossal az igazgató is barátságosan elbeszélget, melegen kezdett érdeklődni a fogoly iránt, gyakran beült hozzá a műhelybe beszélgetni.

Rövid idő múlva a deresedő porkoláb s a jókedvű, fiatal fogoly valóságos barátok lettek.

Kovnyák egyszer megkérdezte Delitől, hogy hát tulajdonképpen miért is akarta megölni a bárónét.

A 106-os elmondotta:

— Szerettem és a báróné játszott velem... én csak szeszélyes voltam, hamar rám unt és egyszerűen kitiltott a házából... A térdeimen esuszva könyörögtem neki, ne üzzön el, maradjon az enyém...! A szemembe nevetett. Azt mondotta:

— Örülök, hogy a tied voltam. Nem képzeled, hogy az életemet egy futballista műszerészhez kötöm,

— Ugy éreztem, hogy nem tudok élni nélküle. Meg akartam ölni... Szerettem és gyűlöltem halálom... Most, már nyugodt vagyok és boldog... Vigyje el, Kovnyák, olyan jó itt a börtönben... Itt nincsenek nők... Nem jut az ember észébe a szerelem... És ha észébe is jut, hiábavaló... Minden szerelmes embert börtönbe kellene esukni...

Kovnyák azt mondta:

— Bolond fiatalember maga, Deli ur. Hogy lehet egy asszonyba úgy belebolondulni, hogy fegyvert fogjon reá...

*

Egyszer a 106-os kérdezte meg Kovnyáktól:

— Mondja, miért soványodik maga úgy? És miért olyan szomorú mindig?

A porkoláb elmondotta:

— Rettenetes asszony a feleségem. Most egy esztendeje vettem el. A panoptikumban volt pénztárosné... Mindig komédiások között élt... Az anyja cigányasszony volt... Megszerettem és elvettem, mert már négy esztendőig özvegy voltam... Nem élünk békességben... Féltekeny reám... Pedig soha eszembe sem jutott, hogy megcsaljam... Ugy szeret, hogy soká már ki nem bírom...

A 106-os megkérdezte:

— No és maga szereti?

A porkoláb busan morogta maga elé:

— A fene tudja, mi az a szerelem... Szeretném, ha nyugton hagyna. De folyton zaklat, házsártoskodik, leskelődik utánam...

*

Egy szép napon a porkoláb eltűnt. Két hónapig nem látták a foglyok, hírt sem hallottak róla.

Egy nyári délutánon Deli Marci, a 106-os, a sajkját mosta az udvaron, amikor begördült a rabszállító kocsi s megállt az irodába vezető ajtó előtt. A kocsi elsőnek Kovnyák, a porkoláb szállt ki. Bevezették a többi fogollyal együtt az irodába s aztán elhelyezték a 105-ös cellában.

Másnap séta alatt csodálkozva kérdezte meg a 106-os a fogoly porkolábtól:

— Hogy került maga ide, Kovnyák?

Kovnyák mosolygott és halkán elmondotta (az örök hagyomány beszélni):

— Megmondom, de el ne árulja senkinek, Deli ur. Loptam, elloptam az ügyész ur bundáját... A pénzt elittam... De csak azért loptam, hogy becsukjanak... Egy évre elítéltek... Addig nem látom az asszonyt... Ide nem jöhet utánam...

*

Kovnyák pár nap múlva már jobban nézett ki. Két hét múlva hízní kezdett s a műhelyben, ahol a 106-osnak segített, jó vicceket mesélt és fityörészett.

NYILT-TÉR

Pozív

na redovnu godišnju glavnu skupštinu
„Pa'čke Kasine“,koja će se održati 6. og. januara 1929. posle podne
u 3 sata u svojoj prostoriji.

Predsedništvo

Sihalić-féle vendéglőt átvettem. Felkérem a hitelezőit, hogy nálam követeléseiket szombat délig jelentsék be, mert későbbi bejelentéseket nem vétetnek figyelembe.

Subotica, 1929. január 3.

Simon István

Pupinova ul. 16.

67

Svidrán György Frankopanska ul. 26. sz. alatti trafiküzletét megvettem. Fellívom az esetleges hitelezőket, hogy követeléseiket nálam 8 napon belül jelentsék be, mert későbbi bejelentéseket nem veszek figyelembe.

Subotica, 1929. január 4.

Varga Pál

62

Arverési hirdetés

Közlires tesszük, hogy a »Florida« Komanditno Društvo beogradi cég által Ostoić Aleksandar exportőr beogradi lakosnak eladott, de utóbbi által át nem vett négy láda 445 kg. súlyu, 5000 tucat téli és tavaszi kabátgomb (teljesen új) és egy láda film bruttó 25 kg. súlyban a fent nevezett késedelmes vevő kárára és veszélyére kir. közjegyző közbenjötté mellett f. évi január 5-én délután 4 órakor a Karo és Jelinc speeditör cég subotičai raktárában (Park Kralja Petra ul. 11.) nyilvános árverésen el fog adatni.

Az áru azonnal átveendő, a vételár készpénzben azonnal lefizetendő. A vételi illetéket a vevő viseli.

Subotica, 1928. dec. 27.

»Florida« K. D.

60

Veliki Župan Beogradske Oblasti.

Broj: 25793/1928.

Oglas

Veliko-Župansko Zvanje Beogradske Oblasti u Velikom Bečkereku će u smislu čl. 86.—94. zakona o Državnom Računovodstvu — na dan 10. januara 1929. god. u 11 časova prepodne u svojoj maloj sali u Vel. Bečkereku održati drugu otvornu licitaciju za nabavku 800 komada automobilskih registarskih brojeva (table). Kaucija za ovu licitaciju, koja se ima položiti na kasi sreske finansijske uprave u Vel. Bečkereku najkasnije do 10 sati 10. januara 1929. g. iznosi 10% od ponudjene svote.

Uslovi za ovu licitaciju mogu se videti svakog radnog dana za vreme zvaničnih časova u kancelariji br. 11. ovog zvanja.

Pozivaju se reflektanti, da do 10. januara 1929. g. ovom zvanju u Vel. Bečkereku svoje propisno taksi-rane ponude (od 100 din.) u zatvorenom kovčetu sa oznakom »Ponuda za nabavku 800 komada automobilskih registarskih brojeva (table)«.

Ponudjači su dužni na dan obavljene licitacije predati predsedniku komisije revers o položenoj kauciji, svedočanstvo o podobnosti za učestvovanje na licitaciji i uverenje o plaćenju porezi za četvrtu tromesečje 1928. god.

Kasnije prispele ponude kao i ponude koje odustaju od uslova neće se uzeti u obzir.

Vel. Bečkerek, 31. decembra 1928. god.

Rajić
veliki župan.

6

Könnyítések a magyar vizumok
beszerzésénél

A budapestre való utazás céljából nem szükséges a beogradi vagy zagrebi m. kir. utlevélhivataloknál előzetesen vizumot szerezni, mert az utasok magyar vizum nélkül is átléphetik a magyar határt, mely esetben Budapestben kaphatnak hatvan nap tartózkodásra jogosító vizumot. Ez az újítás lényeges idő- és költségmegtakarítást jelent, főleg azoknak, akiknek üzleti vagy magánügyekben gyakran és sürgősen kell átlépní a magyar határt. A vizum nélküli utazáshoz a beogradi Magyar Királyi Kereskedelmi Képviselőlet Utazási Osztálya hivatalos bélyegzővel ellátott igazolvány szükséges, mely ugy a beogradi m. kir. kereskedelmi képví-

seletnél (Beograd. Palata Akademia, Jakšičeva ul. 2.), mint pedig a felkért SHS. vidéki kereskedelmi tes-tületéknél és

Szabotičan: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Lloyd, Általános Hitelbank, Közgazdasági Bank, Bácsmegeyi Napló kiadóhivatala, Rádió Reklam Jugos-lavia, Pašičeva ul.

Novi Vrbas: Takarékpénztár, Mezőgazdasági Bank, Schmiedt Frigyes.

Bácska Topola: Közgazdasági Bank, Bácsstopolai Takarékpénztár.

Veliki Bečkerek: Kereskedelmi Kamara, Takarékpénztár.

Szombor: Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, **Szenta:** Kereskedők és Gyárosok Egyesülete, Gaz-dakör.

Velika Kikinda: Centralna Štedionica.

Oszijek: Kereskedelmi Kamara, Jugoszláv Bank.

Cakovec: Horvát Általános Hitelbank.

Noviszad: Kereskedelmi és Iparbank, Putnik Uta-zási iroda, Merkurbank, Lusztić Bank.

Kula: Hitelbank.

Odzaci: Takarékpénztár.

Vrsac: Kereskedők Egyesülete, Srpska Zanatlijska Banka, Szalay Utazási Iroda.

Ada: Leszámitolóbank.

Az apatini járás részére Berlekovich Sándor új-ságiró Apatin.

Sztari Becej: Népbank, Potiska Banka.

Novi Becej: Általános Hitelbank.

Bela Crkva: Trgovačko Udruženje.

Pancevo: Kereskedők Egyesülete, Népbank.

Sarajevo: Kereskedelmi Kamara, Agrárbank, Putnik.

Skoplje: Kereskedelmi Kamaránál személyenként 35 dinár árban kapható. Az igazolvány alapján a vizum Budapestben 50%-os kedvezményrel adatik ki és az igazolványok birtokosai részére a Duna Szövetségi Utazási Vállalat a budapesti szállodákban, éttermekben, gyógyfürdőkben és gyógycélokot szolgáló vasúti utazásoknál jelentékeny árengedményeket is biztosít. Az igazolványok alapján egyébként a szabályszerű magyar vizum a beogradi m. kir. utlevélhivatalnál illetve a beogradi m. kir. Kereskedelmi Képviselőlet Utazási Osztályánál (Beograd. Palata Akademia, Jakšičeva ul. 2.) 50% engedménnyel előzetesen is besze-rezhető.

Fenti vizumkedvezmények az esetre érvényesíthetők, ha az utas a beutazás és kiutazás napjait is be-leszámitva, összesen legalább 3 napot tölt Magyaror-

A BŰVÖS TALLÉR

A „BÁCSMEGYEI NAPLÓ“ EREDETI REGÉNYE

Irta: Somlay Károly

31

— A rozsda egye meg, valahol egy fe-hérnép van. Tőlem is megszökött már vagy hét... Igaz, csak olyan *logott* asszonyok voltak, de úgy elléptek, hogy még annyit se mondtak: bikk-makk. Ugató ebnek se ké-ne többé csak egy is... Ha olyan tündök-szép volna is, mint a mesébenél Nárcisz ki-rály leánya, — hulldogált a kemény szó Kampónyél száraz ajakáról, amelyik lomhán mozgott, mint a vizefoglyott malomkerék.

Ilona úgy nézett a megkeseredett, szá-raz emberre, mint a mótelyes bürgére.

— Ne sületlenkedjék itten, ne tartson fel a dolgomban, hanem jöjjön holnap, vagy tudom is én, mikor, jöjjön máskor, ha a mes-ter ural akar szólni, — ruccant fel.

— Jól van no, megyek. Csak azt akar-tam mondani a mászter urnak, hogy olybá vélekszem, hogy a múlt kedd éccakáján lát-tam a Lidit.

— Hová vélekszik kend? Látta volna? — érdeklődött szemöldökét rángatva Kökö-nye.

— Mondok, bolygó lélek volt-e, vagy mifele, de én a múlt kedd éccakáján e fe-hérnépet láttam a Daruhalomnál, a szélma-lom mellett elshanni. A malom vitorlája forgott, nyiszorgott, pedig nem fűt a szél... Ugy, de ugy a szívemre szolgált az ijede-lem... Mondok, igaz ember ilyenkor nem jár uton, hát csak bolygó lélek lehetett. Vagy tán mégis a Lidi, — mondta halkán a pász-ter és képét fölvetette a bárányfelhős égre, hogy éppen csak a szemefehérjéből látszott valamicske.

— Ha akarja tudni, az a bolygó lélek én voltam, — kacarászott Ilona.

— Lehet, hogy az az éjjeli csillag, aki csak akkora, mint egy borsószem, lehet,

hogy a Boszorkányszem téged is fölriaszt éj-félkor a párnádról. Talán te is szövetségben vagy a *rontók*-kal, — mondta gyanakvólag Kökönye.

A leány szélnek eresztette füle mellett az ostoba fecsegést. A pászterhoz fordult.

— Igenis, én voltam az a fehérnép, aki akkor éjszaka a szélmalom mellett haladtam a tanyák felé. Sürgős dolgom volt a tanyai uton. El akartam érni Tamást, El is értem. Le is beszéltem pokoli tervéről, hogy István mestert — — Rihatnékam van, mint a szőlőenyigének metszőskor, ha ez a borzalmas éccaka eszembe kótyyanik, — beszélt hol ki-pirultan, hol sápadtan Ilona.

— No, ha te voltál az a rohanó fehé-rnép, akkor nincsen tovább mit lepetelni. Pe-dig azt hittem, hogy a hirasért a mester ur utemberrel majd e' kis kulacsötletlékkel, mivelhogy kegyetlenül ráspolja nyelvemet az *ihatnékam*, pedig iszontató kurtanyolcadon vagyok boroeska dolgában, — fejezte be a tracesolást Kampónyél, aztán Kökönyével együtt eltávozott.

A hullámzó idegek nem hagyják az em-bert még éjjel sem aludni. Hát még nappal?

István szemét sem selymezte meg újjai-val az álom tündére. Feje a karjain melege-dett, de nem tudott szunyókálni. Fözte ma-gát a tennivalók iránt.

Ha valaki szabadjára eresztí az elméjét, az végtelen messzeségekre száguld, megter-mékenyül és néha szédületekre ragadja az embert.

A kovácsot is elragadták a gondolatai. Untalan a feleségén gyótródott az elméje. A szerelmes ember olyan, mint a gyújtó: mikor tüzet fog, elvesztí a fejét. Ő pedig a történetk után is szerelmes volt Lidibe. Ha visszajönne és evvel jelét adná annak, hogy megbánta a botlását, talán meg is tudna né-ki bocsájtani. De hát ha nincs is már életben mert a faluban mindent látó, mindent halló, mindent tudó bakterra való hivatkozással azt is rebesgetik, hogy az ura haragjától való félelmében a Tiszába vetette magát.

Felpattant a locáról. Türelmetlenül járt-kelt, mint a ketrebe csukott vad.

— A kerek ég alatt nincsen olyan boldogtalan ember, mint amilyen én vagyok. Az Isten fordítsa el az ilyen sorsot az em-bertől; bár holnap mondanák el a sirbeszé-det a koporsóm felett, — mormolta fenszóval.

A konyhában piszmozó leány füle meg-neszelte a szobában hangzó lépések zaját. A mester tehát nem alszik.

— A felkismeret sosem hagyta pihenni, ha a felesége hiúsége, becsületessége iránt gyanuban hagyám, — dörmögte Ilona és belépett a szobába.

— Ne háborgassál, — örmedt reája Ist-ván.

— Olyan valamit akarnék monadni, amí-vel tán enyilüthetném a bánatát.

— Erre csak az égi hatalmasságok le-hetnének képesek.

— Talán én is: mert tanuja voltam azon a bizonyos éjszakán a Lidi ifiasszony min-den szavának, minden mozdulatának. Lát-tam, mikor Tamás idejött, mikor ellődött. Bár ne mentem volna utána, akkor az ifi-asszony most is itt volna. De ha nem roha-nok az után a megháborodott, féligmeddig ittas Tamás után, akkor most alig tisztelhet-ném itt a mester urat erőben, egészszégben, életben, — folytatta a mindenes.

— Az életem ellen tört az a haramia?

— Azzal távozott innét, hogy...

— Gyilkos akart lenni?

— Amennyire fellobbant benne a sátán tüze, az is lett volna, ha el nem veszem tőle a fegyvert. Mert én sem vagyok vajból; ha én megfogok valamit, ott török, zuzik min-den. A bosszuállás még nagyobb erőt öntött a karjaimba. A cserjés árok mentén, ahol a gulyanyomás kezdődik, uton is értem. Le-téptem válláról a puskát és mikor visszafelé jöttem, bedugtam egy ócska pajtába és tö-rekszalmát dobtam reája. Ha talán kételked-mester ur a szavaiban, megmutathat-tom a puskát.

— Hát az a gazlélek hová lett?

(Folyt. köv.)

szágon. Minden megkezdett nap egésznek számít. Azok az utasok, akik 3 napnál kevesebb ideig tartózkodnak Magyarországon, a határon való kilépésnél a fél vízumdíjat utánfizetik.

NOVISZADI IZRAELITA HITKÖZSÉG

Pályázat

A noviszadi izr. hitközség előjárósága a hitközségi tagok 1929. évi macesszükségletének fedezésére pályázatot hirdet. Csak olyan pályázók vétetnek tekintetbe, akik megbízhatóságukat igazolni tudják. A pályázatok legkésőbb 1929. évi január hó 8-áig, a hitközség előjáróságához címezve, nyújtandók be.

Noviszad, 1928. évi december hó 23-án.

13643

Az előjáróság.

Főhivatalnokot keresek

puhafa-szakembert vezető állás betöltésére. Éves bizonyítványokkal. Szerb-horvát, német, magyar nyelv tudása megkívánatik. — Ajánlatokat »Megbízható I.« jelige alatt a *Radio Reklam Jugoslavija, Subotica, postafiók 48.* továbbít.

Kelebiai
szőlőbirtok

cirka 35 lánca

teljes pincegazdasági berendezéssel

eladó

Feltételek megtudhatók a

Közgazdasági Bank r. t.-nál
Szuboticán vagy a kraljev-
bregi pezsgőgyár irodájában

Fertőző betegségek
meghűlés
torokbajok

ellen biztos sikerrel védekeznek, ha mindennap a kel-
lemes ízű, erősen fertőtlenítő hatású

HYPEROL

SZÁJVIZTABLETTÁKAT

használja. Védelmet nyújt fiatalnak öregnek egyaránt,
azonkívül óvja a fogakat és erősíti az ínyt is

Hathavi
részletfizetésre

is azok január 1-től kezdve otománokat a következő áron:

Otomán zsávolyhuzattal 600 d., havi részlet 100 din.

Otomán buto szövettel áthuzva 750 dinár, havi részlet 125 dinár

Otomán gobelinnel áthuzva 960 dinár, havi részlet 160 dinár

Otomán finom moketthuzattal 1200 dinár, havi részlet 200 dinár

Az otománt az utolsó részlet lefizetése után az ország bármely állomására bérmentve szállítom. Ha valaki hamarabb kifizeti, természetesen azonnal megkapja a megvett otománt. Megrendelés alkalmával az első részletet kell beküldeni és meg kell jelölni, hogy milyen otománt óhajt. Otománjaim elsőrendű anyagból készültek, legerősebb rugózással és áram a legolcsóbbak. — Az ország legnagyobb otománraktára
GYURA RUBLEK, BEOGRAD
Makenzijeva 39 — Telefon 32-10

Paplanvatta

gyapothulladékból, 50 kilogrammos bálákban
sötétszínű 8 dinár kilogrammja

fehér 13 „ „

Szétküldés utánvétel csak eredeti bálákban

A. Romano Zagreb, Boškovičeva 15

Mindennemű gyapufonal raktáron

KINTORNA

— Mért verekedtél már megint a Pistával?
— Az a hengegő azt mondta, hogy nekik több pos-
loskájuk van, mint nekünk!

*

A bankigazgató megkérdi a fiatalembertől:
— És milyen kilátásai vannak önnek, fiatalember,
hogyan megkéri a leányom kezét?
— Oh, kérem, ha megkapom a kedves leánya ke-
zét, a legszebb kilátásaim vannak a jövőre.

*

Férj: Figyelj reám!
Feleség: Hiszen figyelek.
Férj: Dehogyan figyelek. Te csak akkor figyelek
arra, amit mondok, amikor álomban beszélek.

*

Két lány beszélget:
— Mondd Ius, repülőgépen mentek nászutra?
— Nem kérlek, a levegőben nincsenek alagutak...

*

A bálban azt mondja Proccnénak a táncosa:
— Néha, nagyságos asszony, ön pompásan tán-
col. Szavamra mondom, Terpsichore elbujhat ön
mellett.
— Hagyjon békén a bókjalval! Annak a Terpsi-
chorénak biztos az ellenkezőjét mondja...

*

A kávéházi veseasztalnál a társaság egy távollévő
tagját csépillik. Egy ur közbelép:

— Nem hagyom őt bántani — mondja —, vélet-
lenül nagyon jó fiú. Sose felejttem el neki, hogy akkor
segített rajtam, mikor fejem felett komor felhők tor-
nyosultak.

— És mit csinált akkor? — kérdi a társaság egyik
tagja.

— Kölcsön adott egy esernyőt...

*

A kis Mórica izgatottan szalad a papájáért:
— Papa, gyere gyorsan! Disznó viccet mondanak
a rádióban.

— Honnan gondold, hogy disznó?
— Engem nem lehet becsapni. Direkt németül be-
szélnék, csak hogy ne értem.

*

Egy hölgy ezzel állít be az áruházba:
— Kérem szeretném felpróbálni azt a ruhát ott a
kíratokban.

— Nem ajánljuk hogy a kíratokban tessék felpró-
bálni mert csődület lesz.

SZIFILISZ

gyógyítható

„SIGMARGYL“
paszt lakkal

Dr. Pomaret párisi tudós legújabb találmányával.
A Közegészségügyi Minisztérium által 43367. szám alatt
engedélyezve. Ismertetést 1 dinár bélyegellenében küldök
Joip Pantlé Beograd, Kr. Natalije 5.

Kozmetikai szalon

Tulajdonos: **Dr. VÉCSEI JENONÉ**

Különleges arc- és bőrápolás, az összes
arc- és szépséghibák gyógyítása villany és
kvarefénykezelés, paraffin terapia

Subotica, Ciril i Metod trg 5. Tel. 539

Ha lépést akar tartani

az európai kulturával, ha meg akar ismer-
kedni a modern világirodalom legkimagas-
lőbb alkotásaival, rendelje meg

A kiválasztottak

című 15 kötetes regénysorozatot, mely a
legnagyobb élő írók regényeit tartalmazza.

A kiválasztottak

sorozatában a német, francia, angol és
skandináv írógárda vezető egyéniségei sze-
relnek, akiknek már a neve is biztosíték
arra, hogy a regénysorozat a mai irodalom
legjavát adja.

A kiválasztottak

sorozata annyira nyomon követi az európai
irodalom legfrissebb újdonságait, hogy né-
melyik regény egyidejűleg jelenik meg a
külföldi kiadással.

Havonta két kötet jelenik meg.

Havonta két kötet írtetendő.

Négy kötet már megjelent.

Négy kötet azonnal szállítható.

Idéltis karácsonyi ajándék.

A kiválasztottak

az alábbi köteteket tartalmazzák.

1. Hauptmann: A Démon.
2. Kessel: Rongyos hercegek.
- 3-4. Wassermann: A Maurizius ügy.
5. Gide: Pásztorének — Isabelle.
6. Werfel: Az érettségi találkozó.
7. Conrad: Öregék és fiatalok.
8. Schnitzler: Teréz.
9. Mauriac: Sorsok.
10. Walpole: Harmer John pünkösdi király-
sága.
11. Wells: Mr. Blettsworthy a kannibálok
szigetén.
12. Meyrink: A nyugati ablak angyala.
- 13-14. Knut Hamsun: Csavargók.
15. Eredeti magyar regény, az 1929. évi

Mikszáth Kálmán pályázat díjnyertes
regénye.

Kedvezményes áron — kötve 28 dinár,
füzve 19 dinár, még 10 napig kapható a so-
rozat, ezen időn túl csak bolti áron.

kötve 36 dinár, füzve 24 dinár.

Aki az alanti szelvény beküldésével a tel-
jes sorozatot előigyeri

**a 15. kötetet teljesen ingyen
ajándéku kapja**

és az egyes kötetekért a kedvezményes árat
fizeti.

MEGRENDELŐLAP

T. Bácsmegyei Napló kiadóhivatala
Subotica

Ezenel megrendelem a KIVÁLASZTOTTAK című regénysoro-
zatot 15 kötetben. Havonta 2 kötetet rendelni és 14 kötet
átvétele után az utolsó kötetet ingyen kapom

FÜZVE 19 dinár kedvezményes áron.
KÖTVE 28 dinár kedvezményes áron.
A két kötetet minden hó elsőjén előre beküldöm.
Mindenképpen az első két kötetet utánvétel nélkül.
A köteteket minden hó elsőjén személyesen veszem
át és fizetem ki Önöknek.

Név:

Foglalkozás:

Pontos cím:

Női ügynököket keresek

Subotica, Sombor, Senta, Veliki Bečkerek, Vršac és Pančevo részére egy női cikk privátházakban való elárúsítására.

Fix fizetés 1000 dinár havonta és ötven százalék provízió.

Szükséges 500 dinár óvadék vagy jóállás. Ajánlatokat csak azok a hölgyek küldjenek, akik már hasonló szakmában működtek, a noviszadi fiókiadóhivatalba.

MINDEN HÖLGY

csak a

„JOLLY“

CSODASZAPPANT HASZNALJA

Feltétlen hatású szépitőszér. A bőrt vakító fehérré, bársonysimává és zsirtalanúvá varázsolja.

Weitzenfeld és Társa

Telefonszám 192 Subotica Városi bérpalota

Óriási választék futószőnyegekben, higiéniumokban és kárpitos cikkekben. — Nagy újévi Vásár és maradedő elárúsítása gyári áron

Elsőrendű szénát, szalmát, tüzfát szállít vagontelekben
IVAN SULYOK, OSIJEKI.
Gunduličeva ulica 15. 12786

„HIS MASTER'S VOICE“

A legbíresebb angol

gramafón és gramafónlemez

gyári berakata

Kir. udvari

szállítók

Jefta M. Pavlović i kompanija, Beograd

Telefon 17-61 Alapi va 1869 Kn. Mihajlova 41

Ha KÖNYVSZAKÉRTŐRE lesz szüksége írjon Borbéry L. Novisad, postafiók 75 címre

Tölgy, mahagóni, dió, stb.
Furnir és zárólemez
(sperrplattni)
raktár

„LUTERMA“

Beograd, Knez Miletina 3 — Telefon 40—82

ELŐNYOMDÁT

legmodernebb stílus rajzokkal és kellekkel legolcsóbban szállít

LEOPOLD SAMUEL, SENTA
modern előnyomdaberendezési gyára

Relief-festéshez való festékek, porok és kellek kaphatók

Euphosal Paraffin Therapia

Dr. Uzelac szanatórium épületében

Novisad, Dunapart

Külföldön és belföldön elismert német módszer szerint EUPHOSIL PARAFFIN THERAPIA felülmul hatatlan eredményt mutat fel: reuma, **köszvény**, ischias, lumbago, fagyás és neuralgikus fájdalmak esetében. Kétséghelytelen siker az euphosal paraffinos FOGYASZTAS által az egész testre vagy annak egyes részeire.

Ugy a szivre, mint a test egyéb részeire teljesen ártalmatlan!

Szöbéli felvilágosítással, prospektussal szívesen szolgálunk

12930

Somborban

a Bácsmegeyi Napló részére

hirdetéseket

Dr. Szántó Miklós
Apatini ut 46. vesz fel.
Telefonszám 341.

Uj modern hangorák
15 500—
12 500—
15 500—
dinártól

Hrab Károly fia
cégnél SOMBOR, részletfizetés mellett. Nagy választék elsőrangú világmarkákból u. m. Steinway, Bösendorf, Förster, Lauber erste Produktiv Stängel és Stelzkamer. 1297

LEA HANVASZTÓVIZ egyel-
szoros és ártalmatlan speci-
szer a bőr z ártalmatlan ellen. Bár-
mely szépséghibája van
szépség, foltok, pattanás, mitesz-
szer, zéross, nagy porosok, vagy
veresbőr, ráncok, bőrhámlás a le-
arabirét **LEA HANVASZTÓVIZ-
ZEL** és új, csodás hatású, hízta-
arabirét kap. Ár: pontos hasz-
nálási utasítással 150— dinár
Készíti és utánvételt szétküldi

LEA KOZMETIKA

Beograd, Knez Mihajlova 18
III. Telefon 45—46

Uj üzlet! **Olcso árak!**
ERNYŐK a legmodernebb
kivitelben, javítá-
sok és átalakítások a legolcsóbban
HERNFELD speciális ernyőzetében, Subotica, Radiceva
ulica (Földes ruhauzlete mellett) 11050

Legjobb Legkellemesebb Legbiztosabb

BÉL- és GYOMORTISZTÍTÓ

GYERMEKEKNEK és FELNŐTTEKNEK a

mert minden **FAJDALOM**
nélkül tisztít, kellemes az
íze és egyben erősíti és
fertőtleníti a **GYOMROT**
és a **BELEKET** és elejét
veszi ezzel sok komoly
MEGBETEGEDÉSNEK

Ha minden étkezés után rendszeresen bevesz
egy kékhegynyi **MAGNA**-port, rendben lesz az
EMÉSZTÉSE és megszűnik a kemény
SZÉKLETE

Megszünteti
a gyomorsavtúltengést, a kellemetlen szájszagot,
a hányingert, a felbőffögést, a gyomorégést

Gyógyítja

a **BÉL-hurutot**, a **GYOMOR-hurutot**, az
EPE-bajokat, a **GYOMOR-görcsöket**, az
ARANYERET és a **BÉL-fekélyt**

Minden gyógyszerárban kapható pontos használati utasítással együtt 4 dinárért

Legolcsóbb áron készít mindennemű nyomtatványt a
Minerva nyomda r. t.
Rendkívül leszállított árak! A legmodernebb kivitel!

Ne vegyen
OPEL-automobilt
amíg nem látta a
8/40 PS hathengeres
1929-es modellt
amely már megérkezett

Alacsony ár
Gyönyörű alak
Legtökéletesebb szerkezet
Kis benzinfogyasztás
A német ipar remekműve

Prospektusokat ingyen küld
OPEL - ZAGREB - ILICA 73

Az új 416 PS négyüléses Opel-kocsi 100 km-re 6 liter benzint fogyaszt
Bánati képviselő **Dr. Perišić Z. Veliki Bečkerek**
137.1

ЛАКСИТ-ЛАКСИТ
ЧОКОЛАДА ЗАЧИШЧЕЊЕ

Miért?

Linaxza magát és gyermekeit ricinusszal vagy más keserű szerrel, amikor agymoritis hársárlitva a **LAKSIT-csokoládé**. A **LAKSIT** és a **LAKSIT** kellemes, mint a legfinomabb csokoládé és semmiemű fájdalmat nem okoz. Elsőrendű szer olyanoknál is, akik állinóc székzoruában szenvednek. **LAKSIT** a legolcsóbb szer, mert egy doboz 12 eszkoádeval, amely 12-szeri használatra elég, 10 dinárba kerül. Többiére használható és koládé van toraomban, azért kérjen kifejezetten **LAKSIT-csokoládét**. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Kérje a legközelebbi gyógyszerárban.

LIFKA-MOZI

Még csak vasárnapig látható a szezon diadalmos újonsága
LILLIAN GISH
ezidei első szerepe
Galamb a viharban
Barátok?
Sláger burleszk, főszereplő
LEON ERROL

Piukovits József

szőlőbirtokos
Subotica, Jelašičeva ul. 4.
Saját termései kezei borai árát leszállította
Nemes kadarka litere 6 dinár
Fehér asztali bor 7
Ó-bor 1927-es 8
Ó-bor 1926-os 10
Kis tőstön főtt saját főzésű pálinkái olesó árban.
13512

FOGLALKOZÁS

Háztartásban jártas jobb nő felvétetik. Cim a kiadóban. 61
Manikűröző- és tanuló-leányt azonnalra keres V. Bulajic nőfodrász, Prokesch-palota. 37
Jobb megjelenésű, 40 éves, hosszú bizonyítványokkal rendelkező nő háztartásnői állást keres magános urhoz. Vidékre is elmenne. — Ajánlatokat Dr. Szántó Miklós, Sombor, Apatinska ul. 46. címre kér. 57

Közjegyzői irodában vagy nagyüzemi vállalatnál pénztárnoki, titkári, felügyelői vagy más bizalmi állást vállalna volt közseleljes és árveszéki előadó, nagy irodai gyakorlattal. Megkereséseket a Bácsmégveei Napló kiadóhivatalába »Munkaszeretlet« jellegre kér. 58

Portást keres helybeli gyár vállalat, ki ilyen minőségben már alkalmazva volt és bizonyítványokkal rendelkezik. Cim a kiadóban. 32

Gallért, kézelőt, bálí fehéreket, legszebb vasal és fénysz, Fischer-Schweiger Regina modern gépekkel ujonnan felszerelt mosdójában, Nagy Györgyné, VII., Hadzičeva ulica 4. 13627

Varrólányokat és tanuló-lányokat felvesz Grész Juci női szalonja, Pašičeva ulica 3. emelet. 29

Napi 500 dinárt és még többet is kereshet értékpapír-sorsjegyek havi részletre való eladásával. A sorsjegy vásárlók életbiztosítási kötvényt kapnak teljesen ingyen. A képviselőknak átengedjük az első 2 részletet és megfelelő fixizelést is adunk. Levelekhez 10 dinár válaszbélyeg melléklendő. — Jelentkezéseket elfogad »Mercur« upravništvo Ljubljana. 13485

Kereskedelmi érettségivel jó megjelenésű 24 éves fiatal ember 6 óvi könyvelői, német és magyar (némi szerb) levelezői és gépirói gyakorlattal azonnali belépésre állást keres. Fizetési igényei szerények. — Megkereséseket »Ünálló munkaerő« a kiadóba kér 13678

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és számzó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbolygott jellegű leveleket továbbítanak. Kérdéseket csak akkor válaszolunk meg, ha megadják a nevüket.

Extra különlegességek
délutáni és estélyruhákra

Tüll-aplice
Georgette-satin
Transparent
Csipke
Taffetas
legujabb színekben megérkeztek

6-7-én
kirakataimban kiállítást rendezek

PERO VUJKOVIĆ
DIVATÁRUHÁZA, SUBOTICA

VÁROSI MOZI

Csütörtök-vasárnap
Nyitány a „Hajazzók“ operából
A jazz énekes
Szombatok szombatja
Egy zsidó kántor fiának regénye
Főszereplők:
Al Jolson Amerika legkedveltebb énekes
May Mc. Avoy, Warner Oland
Minden előadás on énekhatár. Énekel: VERAČIN operanékes

PÉNZ kölcsönt kaphatnak mezőgazdák, rövidebb vagy hosszabb időre a legolcsóbb kamat mellett. Elintézés azonnal. Ingatlanok vételére és eladása. Parcellázások átvétele. Felvilágosítás levélben és díjlan. — Képviselek mindenütt felvételnek
„VARDAR“ BANKIRODA
NOVISAD, Vasut utca 62 13394

Darálókőpárt, jókarban levőt, esetleg teljes felszereléssel, megvételre keresek. Címeket »Készpénz« jellegre a kiadóba kérek. 41

Jó karban levő sokszorosító gépet keresek megvételre. Blum gyógyszerár, Subotica. 52

Jókarban levő ház szabadkőzből eladó. II., Paja Kujundžića ul. 111. 55

A város legforgalmasabb helyén sarokházban fűszerüzlet, mely büffének vagy italmérőnek is igen alkalmas, átadó. Cim a kiadóban. 64

Eladó ebédő, előszoba és többféle butor. Cim a kiadóban. 60

Használt gőz- és motoros-csöplőkészleteket becsorolunk új gőz- és motoros garnitúrára, viszont használt gőz és motoros garnitúrák kedvező fizetési feltételek mellett cégünkönl szerezhetők be. Gustav Findeisen és Tsa Novisad, Zeljenička 100. 13696

Sentán (Keviben) 13 és fél láncc föld tanyával együtt eladó. Sándor Mátyás, Kevipusztá. 13808

Használt zuzógépet (kevec) keresek megvételre. Bánov Lajos hentes, Bačka Topola 13827

Eladó gyönyörű fekete bőr uriszoba, háló és konyhaberendezés. Cim a kiadóban. 12

KÜLÖNFÉLE

Uccai üres szoba, mellékhelyiséggel kiadó. Vukovićeva ulica 30. 65

Kiadó azonnal 2 szoba és egy konyhából álló lakás Karadjordjev trg 4. szám alatt. Bővebbet Poljaković vendéglőben. 43

Ha reumájától szabadulni akar, használja a világszerte elismert postyeni iszapot. Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban. Postai szétküldés Blum gyógyszerár, Subotica, főpostával szemben. Kérjen prospektust.

Apróhirdetések Szuboticián az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Manojlovičeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruhaüzletében, Gyümölcsiac, Novisadon, Szomborban, Szentán, Veliki Bečkerekben ottani fiókiadóhivatalainkban is eredeti áron feladhatók.

Bérbeadó St. Kanjižán, a város legforgalmasabb helyén 39 éve fennálló, jóforgalmu fűszer- és vegyeskereskedés lakással. Öv. Szilágyi Antanő, St. Kanjiža.

Hol vásárol a vidéki Suboticán.

GYERMEK-KOCSI

Az elismerten legjobb minőségű „BRAHA“-kocsi egyedüli árusítója: **JOSO ŠTERN I DRUG, BAZAR** (Gyümölcsiac)

Spartakos: 200 dinártól feljebb
Viszontelárusítóknak áruipódmény!
Sátoroskocsi: 400 dinártól feljebb

ÓRÁK — ÉKSZEREK

Nagy olcsósági vásár reklámárakkal **KREKUS** óraspecialista üzletében. Tessék meggyőződni! **GYÜMÖLCSPIAC 4.**

TORTA SÜTEMÉNY

Leszállított olcsó árak! Sütemény darabja 2 dinár. Staniolos szalóncukor kg-ja 35 dinár „City“ Bódis Lajos cukrászdájában Rudics ucca (Labor-palota) **Egész nap rádió koncert!**

CHIFFON — VÁSZON

Férfi és női **fehértaneműk, pyjamák és gyermekkelengyék** elegáns és divatos kivitelben **Wagner Ernő, Wagner Ferenc fia** divatárú üzletében, Főter — Karadjordjev trg

RADIO

KONRATH D. D.

rádiókészülékei

olcsók, jók, megbízhatók

Menyasszonyi koszoru? Fátyol?

KRAMER
SOKOLSKA ULICA 1.

leány- és fiuruhák

felöltők, télikabátok, fehértaneműk szép kivitelben és **olcsón kaphatók** **Facsar-szalómban** Paja Kujundžićeva ulica 11

BUTORT

széles és jó minőségben, méltányos árban, részletre is **Nagy Várjas Rókus** asztalosmesternél VI. kör, Vukovićeva ulica 38. (Csirkepiacnál)